

Szerkesztőség:

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre 960 Lej
Fél évre 480 Lej
Negyed évre 240 Lej
Havonta 80 Lej

Hirdetések díjszabás szerinti

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több.

A vécsi Helicon Aradon.

Irtá: Dr. Oloss Lajos.

Az erdélyi irók világnézeti és politikai pártállásra való különbség nélkül összegyűlt csoportja 1926. júliusában báró Kemény János marosvécsi várkastélyában hitvallást tett a felfokozott művészi termelés és a kulturértékek előtérbe helyezése mellett. A múlt héten Nagyváradon lezajlott első Helicon-est ezzel együttes munka egyik láncszemét képezte, melyet rövid időközökben fognak követni a többiek is. Február elején Targu-Muresen (Marosvásárhelyt) fogja kibontani szárnyait a vécsi Helicon, míg február végén a mi városunkban — Aradon — rendezni meg bemutató estélyt, hogy azt rövidesen kövesse a clujl (kolozsvári) irodalmi est. Mindezekkel párhuzamosan a jövő hetekben lát napvilágot a Helicon Almanachja és húsvét után megindul a szervezés alatt álló szépirodalmi folyóirat.

Az életnek a különböző helyeken és formákban, de ugyanazon ütemre megnyilvánuló érverései olyan organikus rendszert képeznek, amely feljogosít a hitre, hogy egészséges és az erő nedveitől duzzadó kultur-és-lelki megnyugtató jelenségeiről van szó. Aki lelki létlészéke előtt csak egyszer is szembe állította egymással a materialista és az idealista élet-felfogást és verdiktjével az ideálok mellett döntött, az egyuttal azzal is leszámolt, hogy külsőségeiben egyszerű, anyagi eszközökben fogyatékos, javadalmazásában elhanyagolt, sokszor nyomoruságos, világi hívságokban mostoha törekvésnek az útjára lépett és épen ezért nyugodtan számol a legzordabb korszak és időpont körülményeivel is, ott keresve lelki kárpótlást és felemelkedést, ahol választása a szellemi élet végtelenségét nyitotta meg számára. Elismerjük, az askéta-kényér nem ad elég erőt hosszú életek kemény harcaira, de az erkölcsi-erők előbb-utóbb való csodálatos érvényesülésének hitével állítjuk, hogy nemcsak a legalacsonyabb rendű és állati az a vegetálás, amely törvényei sorából az ideálok keresését és megvalósítását kihagyja, de egyuttal a létezésnek egy, a megsemmisülés felé vezető korcs formáját is képezi.

Arad életében az utolsó években sajnálatraméltó ájultság és tespedés volt érezhető, előtérbe léptek a szórakozások kevésbé szellemi formái, lelki rokokók és modern érzékenységen keresztül ömlött az üzletélet zakatoló lármaja és ezt az egyfelől vásári, másfelől elalélt életet külön vasabroncsokkal kötötte át városunk határszéli jellege.

A vécsi Helicon estélye ereinkbe a művészet legtisztább örömeit akarja visszahozni a szent lélek kiválasztott lovagjainak, közöttünk széjjelömlő, teremtő ihlete által. Ha Nagyvárad a Holnaposok ama városa, mely szeizmografyszerű históriájával mindig megtudta érezni robusztus szépségek elindulását, szeretettel és büszkeséggel ölette magához Erdély reprezentáns íróit, úgy Arad is kulturáltságból felujjongó lázzal, intellektualitásának impozáns, átfogó megnyilatkozásával fog tanúságot tenni arról, hogy elföldelt kutak parazsas szomjusága ég a látszólag részvétlen lelkek mélyén és az élet ösereje nyújtja fel ezernyi kezét a felettünk, élrepülő égi manna után.

Miért napolták el a parlamentet?

Uj tárgyalások a nemzeti-parasztpárttal. — Decentralizálják a CFR-t. — Ot vasuti vezérigazgatóságot állítanak fel.

(Az 'Aradi Közlöny' bucaresti-i tudósítójának távirata.) Kormánykörökben a várt valószínűség dacára ma mégis meglepetést keltett Averescu kormányelnök határozata, amely szerint a parlament szünetét január 25-ig meghosszabbította. A közölt indok szerint erre részben azért volt szükség, hogy a tárgyalásra kerülő törvényjavaslatokat kellőleg elkészítsék, másrészt pedig tisztázzák a helyzetet a néppárt és nemzeti-parasztpárt tárgyalásaival kapcsolatban. Arról is beszélnek, hogy a kormányból kiváló Trancu-Iasit bucaresti-i főpolgármesterének jelölik. Valószínűnek tartják, hogy Averescu kormányelnök ismét megkísérli a nemzeti-parasztpárt kibékítését, mert mindenáron megakarja akadályozni azt, hogy az államvasutak reformjáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál a nemzeti-parasztpárt a liberálisokkal együtt foglaljon állást a kormány ellen.

A Monitorul Oficial tegnapi számában közzétett francia-román barátsági szerződéshez kapcsolva megjelent a döntőbírói szerződés két cikkelye is. A szerződéshez egy rövid póttjegyzék csatolódik, amelynek egyetlen célja: Oroszország érzékenységének megkiméltése. Ennek legérdekesebb kitétele az, hogy határozottan kizárja a területi kérdések és a határok problémáinak feszegetését. Egyébként a szerződés teljesen azonos azokkal az egyezményekkel, amelyeket Franciaország Belgiummal, Lengyelországgal és Csehországgal kötött. A póttjegyzék viszont nem más, mint Románia immedélyes kijelentése,

hogy a már előbb megtett ajánlatainak elismételésével a statusquo alapján hajlandó védelmi szövetséget kötni Oroszországgal. A barátsági szerződés tehát elismeri Besszarabia csatlakozását Romániához, azonban semmiféle támadó szándékot nem tartalmaz Oroszország irányában. Románia azáltal, hogy felajánlja a barátsági szerződést Oroszországnak, elejét akarja venni a szovjet felől jövő gyanúsításoknak.

Ismeretes, hogy a parlament még a karácsonyi szünet előtt megszavazta a CFR. átszervezéséről szóló törvényjavaslatot. A javaslat elfogadása ellen a liberálist párt a legélesebb harcot hirdette és folytatta is, azonban ennek dacára a kormánynak sikerült keresztülvinni és megszavaztatni. A liberálisok azonban nem nyugodtak bele az általuk kreált autonómia megszüntetésébe és tovább folytatták a harcot, most már a törvény szankcionálása ellen. A harc ezuttal olyan heves volt, hogy a kormány nagyobb bonyodalmak elkerülése végett deferálni volt kénytelen a liberálisoknak és a vasuti vezérigazgatóság kérdésében pakumot kötött Bratianuékkal. A pakum szerint a kormány nem forszirozza a törvény szankcionálását, mindössze az autonóm vezérigazgatóságot bővítik két annyi taggal, hogy a kormánypárti határozatképesség biztosítva legyen. Ugyancsak végrehajtja a kormány a vezetés decentralizálását, amennyiben a központi vezérigazgatóság helyett a legközelebbi időn belül öt vezérigazgatóságot állít fel az ország nagyobb városaiban.

Polgári kormány alakul Németországban.

Hindenburg elnök nagy feltűnést keltő nyílt levele Marx volt kancellárhoz.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Hatalmas szenzációt okozott német politikai körökben az a nyílt levél, amelyet Hindenburg köztársasági elnök intézett Marx volt kancellárhoz, aki — mint megirtuk — tegnap visszatárgyalta kormányalakítási megbízását az elnöknek. A nyílt levélben felkéri Marxt, vállalja el megbízását egy oly kormány alakítására, amely a polgári pártok többségére támaszkodik. Apellál a szóban levő pártok képviselőihez is, kérve őket, hogy mellőzzék személyi érdekeiket és hassanak oda, hogy a polgári pártok Marx irányítása mellett szoros együttműködésbe lépjenek. A nyílt levél szerint Hindenburg személyes felelősséget vállal a polgári kormányért. Hindenburg nyílt levele annál nagyobb szenzációt keltett, miután mindenki tudja, hogy épen a kormánytól kihagyott baloldali pártoknak volt a jelöltje Marx, akit most arra szólít fel, hogy hagyja cserbe a háttérben felvonuló pártokat. A levélnek igen súlyos következményei lehetnek, mert ha nem vezet célhoz, az elnöknek le kell vonnia majd a konzekvenciákat és lemondani elnökségéről.

Későbbi berlini jelentések arról számolnak be, hogy a német pártok vegyes érzelemmel fogadták Hindenburg nyílt levelét a jobboldali meglepéssel, a középpárt tartózkodóan, a baloldal, főképen pedig a szociáldemokraták megütközéssel. Egyes politikai körök véleménye szerint a levélnek nem lesz sikere, mert

Marx még Hindenburg támogatásával sem tudja kormányát megalakítani. Ezzel szemben a parlamenti körök túlyomó részének véleménye szerint a polgári kormány létre fog jönni. A centrum ugyan még nem kötötte le magát, de bizonyosnak tartják, hogy a párt nem zárkozhatik el, ilyen különleges helyzetben Hindenburg felhívása elől. Ebben az esetben az ellenzék a szociáldemokraták, demokraták és kommunisták alkotnák csupán, úgy hogy a kormánynak biztos többsége volna.

Franciaország féltékenykedik Olaszországra

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.) A francia sajtó egyre fokozódó idegességgel tárgyalja Churchill római útját. Főleg tegnap adott intervjúja, amelyben valóságos diachimnusz zeng a fascista Olaszországról, keltett nagy nyugtalan-ságot. Az Avenir nyíltan megmondja, nem engedhető meg, hogy Olaszország végleg Anglia érdekszférájába kerüljön, mert ebben az esetben Franciaország részére tényleg nem marad más hátra, mint a Németországgal való szorosabb együttműködés. Az Echo de Paris szerint Briand külpolitikai tehetetlensége hamarosan meg fogja magát bosszulni, mert semmit sem tett abban az irányban, hogy Mussolini bizalmatlanságát eloszlassa. Ez pedig egyszer mégis csak nyílt szakadásra fog vezetni a két ország között.

Elfogott oluji gyujtogató.

Egy katonaszökevény gyujtotta fel a clui Uránia-palotát.

(Az Aradi Közlöny clui tudósítójának telefonjelentése.) A clui rendőrségnek tegnap sikerült elhagyni az Uránia-palota gyujtogatóját, egy szökött katonát személyében. Tegnap délelőtt a rendőrség bűnügyi osztályára előállították Raibla Ollit, a 6-ik egészségügyi ezred szökött katonáját, akit sorozatos lopások elkövetésével vádolnak. Kihallgatása közben a bűnügyi osztály főnöke, Draghici kapitány, meglepetésszerűen azt a vádat tárta fel, hogy ő gyujtotta fel az Uránia-palotát. A katonaszökevényt annyira váratlanul érte ez a fordulat, hogy mindent beismert. Elmondotta, hogy a palotában lakó egészségügyi őrnagy tisztiszolgájával együtt elhatározták, hogy a padlásról egyot-mást elemelnek. A kérdéses napon este a padlásra lopódzott és kedvező pillanatra várt, hogy tettét végrehajtsa. Unalmában cigarettára gyujtott, amelytől a padláson elraktározott holmik tüzet fogtak. Amikor látta, hogy a tüzet nem tudja eloltani, elmene-kült. A gyujtogató katonaszökevényt átadták a hadbírósnak.

Hólapdaosálás Aradon.

Hatvannapos ingyenes utazást ígér egy titkos társaság. — Aranyhegyeket ígérő levél Revalból Aradra.

(Arad, január 21.) A hólapda-üzletet ismét be akarják csempészni Romániába. A legújabb hólapda-svindli nem motocsónakot, nem aranyórát és nem Ford-kocsit ígér, hanem hatvannapos ingyenes utazást Európában és Amerikában.

Az utóbbi napokban rendkívül sok aradi iparos, kereskedő és tisztviselő — mindenki, a kinek címét megtudták a hólapdázók — felhívást kapott Revalból, a Prét a Partir cégtől, amelynek a felhívás szerint három irodája van Esztorozság fővárosában. A körirat hangsúlyozza, hogy nem nagyhangú ígéretesről van szó, hanem komoly, reális vállalkozásról. Mindenki elutazhat hatvan napra, vasúton vagy hajón első osztályon, kap elsőrendű ellátást, illetve chelyett Európában naponta egy angol fontot és tíz shillinget, Amerikában pedig két font és tíz shillinget. Mindezt ingyen, minden ellenszolgáltatás nélkül, ha teljesíti az előírt feltételeket.

A feltételek pedig „nagyon könnyen teljesíthetők”. Nem kell egyebet tenni, mint megvásárolni a „Prét a Partir” cégtől egy füzetet, amely 3 fohrszintű szelvényből áll és ára szelvényenként egy dollár, összesen csak 3 dollár, azután ezeket a szelvényeket tovább adni ismerősöknek az erdei áron, vagyis darabonként egy dollárért. Azután csak várni kell, amíg megjönnek a jegyek és a pénz.

Mindez pedig megjön akkor, amint a három eladott szelvények tulajdonosai beküldenek még két-két dollárt, amiért kapnak három zöld szelvényt és azt eladják dollárjával három ismerősüknek, akik szintén beváltják két-dollárjával és kapnak három-három sárga szelvényt, elhelyezik őket, a vevők beváltják kékre és a kékek vevői vörösre. Ha már a vörös szelvényekért is megkapta a cég az egy dollárt darabonként, akkor az első vásárló, aki a fehér szelvényeket elhelyezte, a cég ígérete szerint elindulhat havannapos világkörüli útjára. Ez a komplikált eljárás azt jelenti, hogy összesen 361 szelvényt kell elhelyezni és ha már mind a 361 szelvénytulajdonos beküldte a maga dollárjait, három-három szelvényért, akkor az első beváltó megszerezte a jogot az ingyenes utazásra.

Ha a cég ígérteit teljesíti, akkor egy ember kap 66 fontot, vagyis mintegy 350 dollárt és a jegyeket. Ha azonban a 361 ember közül csak egy nem küldi be a szelvényekért járó 2 dollárt, akkor a beérkezett összes pénz a „Prét a Partir” cégé marad ingyen. — Hát ez csakugyan egészen reális alap, mint azt a körlevél is mondja.

A hatóságoknak figyelmeztetni kell a közönséget, hogy ne üljenek fel a hangzatos ígéreteknek, mert a tapasztalat megmutatta, hogy a hólapda vállalatok alapja szélhámosság és a becsapott külföldiek sohasem kapják vissza Revalból pénzüket.

Alaptalanul vádolt egy magyar grófiné.

Mai kihallgatásán tisztázta magát a sikkasztással vádolt budapesti bankár.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójának távirata.) Az Aradi Közlöny már hírt adott arról a szövevényes háttérű feljelentésről, amelyet Budapest egyik legrégebbi és legtekintélyesebb magánbankcége, a Schwartz Gusztáv és Társa bankházának főnöke, Schwartz Gyula ellen tett az ügyészség. Szapáry László gróf volt londoni magyar követ felesége, született Ugnad-Weissenwolff Irén birodalmi grófnő. A feljelentés tárgya 64 ezer pengő, amellyel Schwartz Gyula nem számolt el a grófnőnek. A bankár hosszú évtizedek óta intézte a Szapáry grófi-család pénzügyeit és amikor a grófnő 1917-ben elhalt bátyjától Stájerországban egy birtokot, a csehországi Kopitnóban levő birtokra nézve pedig haszonélvezeti részjogot örökölt, Schwartz Gyulát bízta meg azzal, hogy az elszámolásokat az uradalommal végezze el. Ebből származott aztán az a differencia amiért a feljelentést megtette.

Sztrache Gusztáv, főügyész az iratok átanulmányozása után a rendőrségnek megbízást adott Schwartz Gyula bankár kihallgatására. A kihallgatás ma történt meg. Schwartz

Gyula egy egész kocsiderékra való üzleti könyvvél, számlával, nyugtával jelent meg a főkapitányságon. A feljelentés megismerése után részletesen elmondotta a Szapáry-családdal való pénzügyi összeköttetések történetét. Kimerítő pontossággal sorolta fel a családtól kapott megbízásait és igazolta, hogy azokat minden tekintetben korrektül intézte el. A birtokában levő okmányok és nyugták alapján bebizonyította, hogy nemhogy ő tartozna a grófnőnek 64.000 pengővel, hanem még nekik vannak bizonyos követeléseik.

Schwartz Gyulát órákon keresztül tartó kihallgatás után, amikor állításai valódiságát könyvekkel igazolta, elbocsátották a rendőrségről. A főkapitányság megbízott tisztviselője még ki fogja hallgatni Szapáry Lászlónét és a kihallgatás megtörténte után visszaküldi az iratokat Sztrache Gusztáv főügyésznek, aki a továbbiak felel dönteni fog. Érdekes, hogy gróf Szapáry Lászlóné feljelentésében hivatkozik szűkös anyagi helyzetére és ezért az ügy gyors elintézését kéri, hogy pénzhez juthasson.

Dühöngő hóvihar elzárta Bucurestit.

Mindennemű érintkezés megszakadt a fővárossal. — A vonatok a nyílt pályán vesztegelnek a bucuresti-predeali vonalon.

(Az Aradi Közlöny brasovi tudósítójának távirata.) A brasovi állomásközséghez érkezett jelentés szerint Bucuresti—Ploesti között, de különösen Predeal környékén már tegnap este óta óriási hóvihar dühöng. Ezen a szakaszon minden telefon és távirat összeköttetés megszakadt a fővárossal. A predeali 797-es órházból jött az utolsó telefonjelentés. Eszerint az összes vonatok a nyílt pályán megrekedtek. A műszélméteres hó és a szünni nem akaró isteniéletes orkán miatt egyelőre még gondolni sem lehet arra, hogy a megrekedt vonato-

kat kivontassák. Predeal állomásról még reggel három hóéket indítottak utnak. Délre azonban azzal tértek vissza, hogy teljes képtelenség eljutni a megrekedt vonatokig. A síneken keresztül a hó alatt fekszenek a távirópóznák, amelyeket a vihar ereje tépett ki. Az útjavást azonban még az esie folyamán ismét megkísérik s a hóékek segítségére több száz katonaságot is kivezényelnek. Természetesen a pusztító hóviharok következtében a fővárossal mindennemű telefon- és távirat összeköttetés megszakadt, sőt még levél- vagy csomagforgalom sem bonyolítható le.

Aki először beszélt az Unió elnöke előtt románul

A romániai zsidók helyzete Amerikában. — Beszélgetés Popovici Andor washingtoni követségi titkárral.

(Arad, január 21.) A Romániából Amerikába vándorolt zsidók anyagi helyzete igen jó. Pompásan tudnak alkalmazkodni az amerikai viszonyokhoz és ki tudták használni a konjunkturák változásait is úgy, hogy ma igen tekintélyes vagyon van a kezükben és jelentős tényezői — még amerikai relációkban is — a közgazdasági életnek...

Dr. Popovici Andor, Románia washingtoni követségének titkára kitünően van tájékozva az Amerikába vándorolt románság helyzetéről, ugyanolyan minden nagyobb telep és gazdagabb román embert személyesen ismer. A mi igen nagy dolog, de tekintettel arra, hogy a királyné utjának előkészítését ő végezte, ez világosan érthető is.

— Newyorkban és Amerika délre fekvő tartományaiban nagyon sok zsidó lakik, akik Romániából vándoroltak ki. Ezek ma is megtartották román anyanyelvüket s templomaikban románul tartanak ünnepi szónoklatokat.

— Titkár ur, tehát azt hiszi, hogy Anton Bibescu herceg volt washingtoni román követ tudatában volt a zsidók erkölcsi és anyagi súlyának akkor, amikor közöttük a zsinagógájukban megjelent és Románia érdekében nagy beszédet tartott.

— Az amerikai zsidók, nem egyszer tanujelét adták áldozatkészségüknek és mindenkor tekintélyes összeggel járultak hozzá a romániai szegények részére rendezett gyűjtésekhez adományaikkal.

— Különbö, hogy lássák, milyen fontosságot tulajdonítanak a zsidóknak, már mint az Amerikába vándorolt román zsidóknak, egy érdekes kis esetet fogok elmondani. Azt maguk is tudják, hogy a romániai zsidók szövetségének elnöke, Jack Fildermann, a királyné előtt is kegyben áll. Fildermann még mielőtt az uralkodónő elindult volna Amerikába, már előre jött. Ugy látszik, tájékozódni akart a helyzetről, vagy lehet, hogy jóérzéssel megsejtette, hogy Románia részére a királyné

utazása után Amerika igen jó üzleti talaj lesz. Tény az, hogy egy nap jelentkezett nálunk a washingtoni román követségnél. Elmondotta, hogy az Egyesült-Államok majdnem valamennyi román-zsidó kolóniáját végig járta, beszélt a tekintélyesebb emberekkel és volt a zsinagógájukban.

— Az Amerikába vándorolt romániai zsidók — mondotta Fildermann — ünnepnek tekintik Mária királyné ideérkezését.

Fildermann ezután az őhajának adott kifejezést, hogy ha már idekint van, szeretne tisztelegni Coolidge elnök előtt is. Bennünket kért meg, hogy eszközöljünk ki részére egy kihallgatást az Elnöknél. Természetesen, ez nem olyan egyszerű dolog, de igen jó összeköttetésünkkel fogva másnapra mégis sikerült a kihallgatást kieszközölni. Feketébe öltözünk és láttam, hogy Fildermannon meghatottság vesz erőt, amikor az Elnök előszobájában kihallgatásra várakoztunk.

Azután beléptünk a szobába, bemutatam az Elnöknek Fildermann és akkor egy pillanatnyi párbeszéd folyt le köztem és Fildermann között.

— Milyen nyelven akar beszélni az Elnökkel?

— Hát kérem, tudok németül, meg franciául.

— Az elnök azonban nem tud sem németül, sem franciául, hát most mit csináljunk? Beszéljen talán franciául, majd én lefordítom angolra.

— Mondja titkár ur, ha már angolul nem tudok, az Elnöknek igazán mindegy, ha én franciául, vagy románul beszélek, mert egyiket sem érti, inkább majd csak románul fogok beszélni és tessék lefordítani angolra.

— Anióta az Egyesült-Államok függetlenségét kivívták és a mindenkor elnök előtt idegen polgárok jelentkeztek kihallgatáson, most először történt meg, hogy ebben a tereben valaki román nyelven megszólalt. Fildermann volt.

Egyiptomban elfogták a pesti részvénytulajdonosokat.

Izgalmas hajszák Pekáry és Réthy Károly után. — A bécsi rendőrség szenzációs nyomozása. — Budapestre szállítják az elfogott bűnösöket.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A Novaci-részvények sikkasztási ügyében szenzációs fordulat állott be: A kairói, illetve alexandriai rendőrség letartóztatta a megszökött sikkasztókat: Pekáry Sándort és Réthy Károlyt. A szenzációs letartóztatásról az Aradi Közlöny tudósítója az alábbiakban számol be:

Kutatás a menekülők után.

A pesti s bécsi rendőrségek brilliáns nyomozása pontról-pontra megállapította a Bécsből eltávozott szökevények útját. A bécsi rendőrség elsősorban is megtalálta azt a sofőrt, aki autóján a szökevényeket a Südbahnhofra vitte. Az autó megérkezésének idején a szökevények megállapították, hogy a legközelebb induló vonat a bécs-római gyorsvonat volt, amelyre, mint kiderült, másodosztályú jegyet váltottak. A rendőrségi közegek erre rögtön felhívták a közbeeső állomásokat és megtudták azt is, hogy a menekülők nem szállottak le osztrák területen. Még akkor éjszaka felhívták a római rendőrséget, amely viszont kinyomozta, hogy Pekár és Réthy Rómából Nápolyba mentek, a honnan az Alexandriába induló luxuszöszre szálltak fel. Amikor a bécsi rendőrség ezt megtudta, azonnal táviratozott a kairói és alexandriai hatóságoknak.

Az elkésett elfogató távirat.

Közben a budapesti rendőrség más uton tudta meg, hogy a szökevények Egyiptom területén vannak. Réthy Károly ugylátszik még nem tudta, hogy a rendőrség kiderítette már az ő szerepét is a sikkasztásban, mert táviratot menesztett Budapesten lakó sógornőjéhez, akivel tudatta, hogy megérkezett Kairóba. Az urinő a távirattal a főkapitányságra sietett, a honnan azonnal külön táviratot menesztettek a kairói magyar konzulátushoz. A hajó azonban ugylátszik előbb érkezett Egyiptomba a táviratoknál, mert a szökevények nyugodtan partaszálltak és utlevelük felmutatásával nyomban továbbmehettek. Néhány órát töltöttek csak Alexandriába, ahonnan vasuton Kairóba mentek.

Hogy történt az elfogás.

Mint a ma Kairóból érkezett táviratok igazolják, Pekáryt Kairóban fogták el, Réthyt pedig az Alexandriából Kairóba induló vonaton. A szélhámosok gyors letartóztatása tulajdonképpen a kairói magyar követség egy Grimm nevű tisztviselőjének érdeme. Az elmúlt nyáron a Kereskedelmi Bank egyik igazgatója Kairóban nyaralt, ahol megismerkedett ezzel a tisztviselővel. Az igazgatónak magánértesülései voltak arról, hogy a szökevények Kairó felé vették útjukat és külön táviratot menesztett Grimmhez, pontos személyleírását adva a sikkasztónak. Grimm az adatokat a követséggel közölte, amely azonnal megtette a kairói rendőrségnél a lépéseket, hogy a sikkasztók után nyomozzanak és letartóztassák őket. Először Réthyt fogták el, aki rövid faggatás után bevallotta bűnét és közölte Pekáry pontos kairói címét. A rendőrség a sikkasztó tisztviselőt csomagolás közben találta meg. Pekáry igyekezett elváltoztatni szökés közben külsejét, állszakált és fekete szemüveget viselt. Letartóztatásuk alkalmával kikutatták őket, azonban mindkettőjükénél mindössze 900 pengőt találtak. A rendőrség véleménye szerint a többi pénz valamelyik, eddig még ismeretlen bűntársnál van. Érdekes, hogy Réthynek fogalma sem volt arról, hogy őt bűnrészeséssel vádolják.

Budapestre hozzák a sikkasztókat.

Az elfogás után azonnal értesítették táviratilag a budapesti rendőrséget, kérték a körözvény elküldését és a további eljárásra vonatkozó utasításokat. A budapesti főkapitányság táviratilag közölte az elfogatói parancsot és bejelentette, hogy a külügyminisztérium már meg is indította a diplomáciai eljárást a kiadatásra vonatkozólag, amely után két ma-

gyar detektív Kairóba utazik és Budapestre hozza a sikkasztókat. Mint Kairóból jelentik, Réthy-nél délamerikai utlevelet találtak, a melyről kiderült, hogy az alexandriai brazilai konzulátus láttamozta és ami bizonyítja, hogy ha a nyomozás nem deríti ki oly gyorsan azt az utat, amelyet a szökevények tettek, a sikkasztók 24 órával később már utban lettek volna Délamerika felé.

Mi térül meg a kárból?

Az elfogás híre nagy izgalmat okozott a Kereskedelmi Bankban. Hogy a bank 120.000 pengős kárából mennyi térül meg, bizonytalan még, mert a sikkasztók birtokában csak

Békés hurokat penget az Unió elnöke.

Coolidge nyilatkozata a nicaraguai megszállásról.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.)

A washingtoni jelentések szerint tegnap adta át Caesar, Nicaragua új követe megbízólevelét. A megbízólevel átadása alkalmával Coolidge elnök igen érdekes nyilatkozatot tett. Az elnök azt mondta, hogy bár az amerikai haderőket Nicaragua kérésére szállították partra

900 pengőt találtak meg és a többi pénz hollétéről még senkisésem tud semmit. Kétségtelen, hogy az elfogatásban oroszlámrésze van a bécsi rendőrségnek, amely mintaszerű, gyors munkájával szinte órák alatt derítette ki a sikkasztók hollétét. Pekáry elfogatásával most már elült az izgalom, a két bűnös nevét ma már bevezették a budapesti rendőrség bünygyi nyilvántartójába és most már csak a diplomáciai eljárás befejezését várják, hogy visszahozzák a szökevényeket Budapestre, ahol felelniök kell tetteikért.

Budapesti tudósítónk esti jelentése szerint a magyar hatóságok a diplomáciai megbeszélések után a sikkasztókat Nápolyban veszik át a kairói rendőrség kiküldötteitől. New-Yorkban intézkedés történt, hogy az odaérkező részvényeket lefoglalják. A sikkasztók eddig 660 részvényt értékesítettek.

az Unió jogos érdekeinek, polgárainak élete és vagyona megvédése céljából, az Uniónak nincsen szándékában a megszállást tovább huzni, mint ahogyan szükséges. Az Uniónak nincsen imperialista szándékai és legkevésbé sem akar Nicaragua belügyeibe beleszólni, hanem minden középamerikai állam függetlenségét kívánja.

Elmenekült a torneai gyilkos.

A vizsgálat mára felderítette a határmenti tragédia minden részletét. — A kötelesség teljesítő rendőr tragédiája. — Aradon élt sokáig a gyilkos katonaszökevény.

(Arad, január 21.) Az Aradi Közlöny mai számában beszámolt arról a megdöbbentő gyilkosságról, amely a határmenti Tornea közszégekben játszódott le s amelynek egy kötelességét hiven teljesítő rendőr esett áldozatul. Az éjféltutáni egy órákor kapott értesülésünk — mint meg is írtuk — arról adott hírt, hogy Casin Lázár tornovai kereskedő öt revolverlövessel leterítette a falu egyik rendőreit: Don Demetert, aki igazolásra szólította fel a gyanusam viselkedő, a faluban ismeretlenül ténfergő Casin Lázárt. Az éjszaka folyamán a megdöbbentő gyilkosság nyomán támadt izgalmak természetesen sok olyan hiradást is bocsátottak számyra, amelyek a későbbi, tüzetesebb és higgadtabb megállapítás során fantasztikumnak bizonyultak. Így híre járt annak is, hogy az öt lövés nyomán fellármázott lakosságnak nyomban a tett elkövetése után sikertült a merénylő kereskedőt nagy hajszá után elfogni, de mára kiderült, hogy Casin Lázárnak a gyilkosság után mégis csak sikertült elmenekülnie s jelenleg ismeretlen helyen tartózkodik, valószínűleg a közeli határon átszökve, Magyarország felé vette útját. A mai nap folyamán lefolytatott bünygyi vizsgálat derítette ki különben a bestialis gyilkosság minden részletét s érdekes adatokat állapított meg a gyilkos kereskedőről, akiről kiderült, hogy notorius katonaszökevény, aki hosszú időn át Aradon bujkált. A megrendítő gyilkosság még ma is nagy izgalomban tartja a határmenti község lakosságát; a véres tett ma kiderített részleteit — a hivatalos nyomozás adatai alapján — itt adjuk:

Tegnap este fél hét óra tájban Tornea közszégek a határmenti oldalán a rendes esti ellenőrző körutját végezte Don Demeter rendőr, akinek hamarosan feltűnt egy sötétben bujkáló, gyanus alak, aki mindenképpen menekülni, elrejtőzni igyekezett. Kötelességtudóan igazolásra szólította fel a határ körül gettenkedő rejtélyes egyént, aki az első felszólításnak nem tett azonnal eleget, menekülni igyekezett, a rendőr azonban megállásra szólította fel s üldözés közben is igazolványát kérte, amire Casin mégis csak megállt és átnyújtotta igazolványait. Don, sötét lévén, nem tudta átnézni az irásokat s felszólította Casint, hogy kövesse az első őrszobába. Az őrszoba előtti lámpás fényénél megtekintette a rendőr a kereskedő irásait s valószínűleg ama véleménynek adott kifejezést, hogy nem találja egészen rendben levőnek Casin igazoló papírjait. Casin felve a bekíséréstől, újból menekülni igyekezett s ekkor dulakodás fejlődött ki közöttük, aminek bizonyosságára szolgál t.

Casinak leesett és elgurult a kalapja, amelyet ma meg is találtak. Casinnak végül is sikertült kiszabadítania magát és az őrház mentén levő kerítés mellett futni kezdett. Don rendőron azonban közvetlenül a nyomában volt és mármár elfogta. Amikor Casin látta, hogy nem menekülhet a rendőr elől, hirtelen megfordult, kirántotta revolverét és közvetlen közelből ötször egymásután elsütötte a rendőrrre. Mind az öt lövés talált s Don Demeter nyomban holtan rogyott össze.

A hangos dörrenésekre előrohant községbeliek megdöbbenve látták a megrendítő tragédiát és késedelem nélkül a gyilkos üldözésére siettek, azonban a gyilkos kereskedő az éj leple alatt egerutat nyert s egyenesen a határ felé futva, hamarosan eltűnt üldözői szeme elől. A rendőr holtteste mellett ott találtak a merénylő kalapját és az irásokat, melynek alapján könnyű volt megállapítani a tettes személyazonosságát. A bevezetett csendőri és rendőri vizsgálat megállapította, hogy Casin Lázár pancotai születésű, tornovai kereskedő-segéd, aki többszörös katonaszökevény és jelenleg is körözték a katonai hatóságok. Revolverét egykori katonai szolgálatából tulajdonította el. Az utóbbi időkben hosszabb ideig Aradon tartózkodott és a Hal-téren lakó rokonainál volt szállása. — Don Demetert rendkívül becsülettudó, derék és éber embernek ismerte Tornea egész lakossága. Tragikus halálát feleségén kívül három árvája siratja. A szerencsétlen, támasz nélkül maradt család iránt óriási a részvét. — Ma ügyészégi és rendőri bizottság szállt ki a helyszínre a gyilkosság minden részletének pontos felfedezésére. Az aradi rendőrség a legszölesebb nyomozást vezette be a gyilkos után és táviratban értesítette a határmenti magyar községeket a gyilkos katonaszökevény meneküléséről és egyben annak elfogatását kérte.

— Bécs háztulajdonosnők tüntetése.

Bécsből jelentik: Kinos incidens történt a képviselőház mai ülésén. A bécsi háztulajdonosnők három képviselője röpcédulákat szórt a terembe, amelyekben a háztulajdonosnők kijelentik, hogy maguk fogják önmagukon segíteni. A gyűlésükön elhatározták, hogy februártól kezdve 2000-szeres békeházbéret szednek és ha nem teljesítik követelésüket, maguk fogják behajtani azokat. A három háztulajdonosnőt a karzatról a képviselőház irodájába vitték, ahol átadták őket a rendőrségnek.

Művészet.

Hajtóvadásza.

(Martos—Huszka-operettbemutató az aradi színházban.)

A Hajtóvadászat meglehetősen letaposott operett-mesgyén halad és nem nyújt többet az átlag-operettéknél, mégis liuket benne valami, ami megkapja a közönséget. Ez a siker elsősorban talán a szerzők nevének megnyugtató hangzásában rejlik, vagy abban, hogy Martos Ferenc és Huszka Jenő kerültek minden felületes könnyedséget — amely a mai operettek százait üti agyon — és gonddal, alaposan áttervezett darabra irányították a fősúlyt s békebeli, hangulatos operettet igyekeztek alkotni, kedves, kellemes mese mellett, cenzurálták a harsogó muzsikát és lágy, behízelt melódiákkal, francia keringőkkel, néhol oroszos dallamokkal teltették a Hajtóvadászatot. Huszka Jenő finom érzékkel hangszerelt muzsikája stílussal simul az orosz milióú librettóhoz. Szépen hangzó, lágy muzsika, amely a mai korban nem túlságosan nagy igényű munka, de aki fáradtan, kábultan menekül a jazz-bandos örület elől, annak a Hajtóvadászat zenéje bizonyára oázis. Mellőz Huszka a zenéjében minden trivialitást s olyan, mint a jól öltözött, kifogástalan modorú — régimódi ember. A darab Aradon meieg premier-est keretében debütált volt taps, volt kihívás bőven s az előlelekből néve, a Hajtóvadászat nem kérész-életű darabja lesz a színház operett-műsorának.

Igen szép és külső effektsokban gazdag előadásban hozta ki a színház az újdonságot. Havassy Mimi ezúttal alkalmasabb primadonnai szerepben nagy sikert biztosított alakításának. Énekpartijában ma este kibontakozott, hogy hangja magasabb regisztereket is elbir. Toaletti varrasművészeti szenzációk voltak. Kertész Mancsi ötletes játéka, temperaméntuma ismét fölfokozott sikerig hevítette a szubrettszerepet. Borovszky Oszkár, a daliás, ngyüölő herceg sok-sok szíves tapsot kapott. Férfiasan s kitünő énekdiszpozícióval előadta meg alakítását. Győző Alfréd irapnans derűjével volt fényes siker osztályrésze. Ifj. Szendrey Misi ragyogó humorra és ügyes tánczamai a legszebb elismerést érdemlik. A többi szereplők: Örvössy Géza, Kun Dezső, Révész Lajos, Kőváry Emil és Károly Klára elsőrangú kiegészítést adtak. A zenekar élén Gellért Pál rutinos pálcája adott lendületet a darabnak, amelynek sok-színű rendezését Hetényi D. Elemér végezte dícséretesen. (s. p.)

* Az aradi városi színház heti műsora. Szombat délután 3 és fél órakor: A Nosztyfiu esete Tóth Marival vigiáték. (Ifjúsági előadás.) Este: Hajtóvadászat, operett. (C. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. (Rendes helyárák.) Este 7 órakor: Becstelének, dráma. (Mérsékelt helyárák.) Este 9 órakor: Hajtóvadászat, operett. (Bérletszűnet.) Hétfő délután 3 órakor: Cirkuszhercegnő, operett. Este: Román előadás.

* Az aradi színházi iroda hírel. Ifjúsági előadás. A tanulóifjúság körében nagy az érdeklődés a szombat délutáni ifjúsági előadás iránt. Ez érhető is, hiszen a Mikszáth—Harsányi-féle pompás vigiáték, a Nosztyfiu esete Tóth Marival kerül színre a premier nagy-szerű szereposztásában. — Vasárnap délután rendes helyárák mellett a szezon-eláger, a Cirkuszhercegnő van műsoron. Este 7 órakor mérsékelt helyárákkal a Becstelének című nagyhatású dráma kerül színre. A főszerepeket Fekete Irén, Kiss Mariska, Adorján Margit, Kallós, Győző, Jávör és Révész játsszák. Este 9 órai kezdettel harmadszor játsszák Martos és Huszka nagysikerű operettjét, a Hajtóvadászatot. Az újdonság főszereplői Havassy Mimi, Kertész Mancsi, Borovszky, Ifj. Szendrey, Győző, Örvössy, Kun és Kővári. — A Cirkuszhercegnő a hétfői nemzeti ünnepen délután 3 órakor kerül színre. — A menekülő asszony, John Galworthy szenzációs szímműve lesz a jövő hét eseménye. Az Uriemberek szerzőjének új szindarabjára nagyban készül a színház prózai együttese.

Jön!

Jön!

FORGATAG.

A vécsi Helikon Aradon.

Erdély reprezentáns írói Aradon felolvasó estét rendeznek.

(Arad, január 21.) A marosvécsi Helikon köré csoportosul Erdély reprezentáns írógárdája, amely az országhatárokon messze túlmenő becsülést és dicsőséget szerez az erdélyi magyar kultúrának. Íróink és poétáink híre, neve ma már nemcsak az erdélyi bércek között visszhangzik, hanem márkát kapott az egész magyar nyelvterület irodalmi piacán is. A nyáron megalakult Helikon most kezdte meg annak az irodalmi programnak keresztülvételét, amelyet annakidején maga elé tűzött. Bánffy Miklós gróf volt magyar külügyminiszter, a Kisbán Miklós néven ismert neves író vezetésével a Helikon tagjai irodalmi estélyeket rendeznek Erdély nagyobb városaiban és ezeket az ünnepi alkalmakat nemcsak arra használják fel, hogy az erdélyi közönség személyesen is megismerhesse kedvenc íróit, hanem apostoli hivatásuknak, a magyar kultúra propagálásának is eleget tesznek.

Az elmúlt héten Oradeán (Nagyváradon) tartott a Helikon hatalmas sikerű, magas szín-

vonalu irodalmi estét és most arról kaptunk híradást, hogy a kitünő írógárda egyik legközelebbi állomása Arad lesz. A Helikon február végén, vagy március hó elején rendezi estélyét Aradon, ahol minden előfeltétele meg van annak, hogy ez a rendkívüli kultúresemény a legreprezentánsabb módon sikerüljön. Az estélyen minden körülmények között résztvesz Bánffy Miklós gróf is, a nagynevű erdélyi író és költőgárda közül eddig Reményik Sándor, Áprily Lajos és Molter Károly szereplése van biztosítva. Megjelenik az aradi estélyen Kemény János báró, a marosvécsi Helikon életrehívója is, aki a nagyváradai estélyen betegsége miatt nem vehetett részt.

Azt hisszük, hogy ezzel a híradásunkkal örömet szerzünk Arad magyar kulturaközönségének, amely mindig előljárt abban, hogy méltó és díszes keretet szolgáltatson azoknak, akik tehetséges, erős zászlótartói az európai nivóra lendült magyar irodalomnak.

Letartóztatták Ujarad agronomját

A kiosztásra váró földek körül visszaéléseket követett el. — Dimescu János maga is beismerte a szabálytalanságokat, mire az aradi vizsgálóbíró letartóztatásba helyezte.

(Arad, január 21.) A firtiszközsegi földosztást visszaélések ügyében megindított vizsgálat során mára igen érdekes fordulat állott be. Amennyiben Niculescu főügyész ma a déli órákban beidézte és kihallgatása után előzetes letartóztatásba helyezte Dimescu János ujaradi agronomot. Mint ismeretes, mintegy két hónappal ezelőtt különböző szabálytalanságok és visszaélések miatt az aradi ügyészség feljelentés folytán letartóztatásba helyezte Barbosu Felix ujaradi helyettes-agronomot. A megindított vizsgálat rövidesen megállapította, hogy Barbosu a tartalékolt kincstári földekkel büntös üzérkedést folytatott s többek között a firtiszi telepesek számára kiutalt kincstári földekből 64 holdat 65.000 lejért arra nem jogosult egyéneknek adott ki haszonbérbe. Barbosu eleinte magára vállalta a büncselekmény minden részét, néhány nappal ezelőtt történt vizsgálóbírói kihallgatása alkalmával azonban váratlanul azt a kijelentést tette, hogy a visszaéléseket nemcsak hogy nem egyedül követte el, hanem ő csak végrehajtotta Dimescu János ujaradi agronom intőzkedéseit, aki, állítása szerint, a visszaélések tulajdonképeni elkövetője volt.

Barbosu vallomása alapján aztán mára beidézték Dimescu János agronomot, aki eleinte tagadta, hogy a visszaélésekben valami része is volna, később azonban Radu Pascu vizsgálóbíró előtt beismerte, hogy a tartalékolt kincstári földek bérbeadását együtt követte el Barbosuval, aki az

Megszökött erdélyi urinő.

Kassán elhagyták egy elujl földbirtokos házasságtörő feleségét.

(Az Aradi Közlöny kassai tudósítójától.) Tegnap éjjel a kassai rendőrség erkölcsrendészeti razziaát tartott, amelynek során az egyik zugszállóban egy feltűnően szép, fiatal nőre akadtak a detektívek, aki egy ismert kassai kereskedő társaságában volt. A nő nem tudta magát kellőképpen igazolni, mire minden tiltakozása ellenére bekísérték a rendőrségre. Ott kihallgatták, de a nő minden felvilágosítást megtagadott kiletére vonatkozóan. Megállapítást nyert, hogy a feltűnően szép és elegáns nő egy háttáncos társaságban tartózkodott két hétig és ezzel a táncossal Csehszlovákia több városában megfordult. Közben aztán kiderült, hogy a razziaán előállított nő azonos annak az előkelő erdélyi földbirtokosnak a feleségével, aki harnadfél millió lejrel megszökött férjétől egy felesztendővel ezelőtt. A férj feljelentésére a romániai rendőrség elfogatási parancsot adott ki a nő ellen és felhívta a csehszlovák rendőrség figyelmét arra, hogy az asszony egy kolozsvári bartáncos kíséretében Csehszlovákiaiba szökött. Magadetektívek is kutatták a kolozsvári uri társaságban jól ismert, előkelő származású szép szökevény nyomát, de minden különösebb eredmény nélkül.

ügyben tulajdonképen csak közvetítőként szerepelt. Védekezésül azonban azt adta elő, hogy a firtiszi telepesek egymásután szökdöstek el s műveletlenül hagyták a kiutalt földterületeket. Erről a körülményről több ízben is tett jelentést felettes hatóságának, ahonnan azonban semmiféle intézkedést nem kapott s úgy gondolta, hogy a mezőgazdaság érdekében cselekszik, ha a parlagon hagyott földeket megműveltet. Elismerte ugyan, hogy ezzel egyszersmind tudatosan büncselekményt is követett el, erre vonatkozólag azonban viszont azt adta elő, hogy nehéz anyagi viszonyai kényszerítették pénzüsszegek elfogadására. Az eddig megejtett vizsgálat pontos megállapításai szerint azonban Dimescu védekező vallomásával szemben az igazság az, hogy a firtiszi telepesek azért szökdöstek el sorra, mert Dimescu és Barbosu agronomok kibírhatalanná tették helyzetüket azzal, hogy állandó vexatúráknak tették ki őket, sőt még az őket megillető földterületeket sem adták ki nekik. Ami pedig Dimescu agronom „nehéz anyagi viszonyait” illeti, a valóság az, hogy saját fogatot tart s társaságával nem egyszer rendezett pezsgős dárídókat Arad éjjeli mulatóhelyein.

Dimescut kihallgatása után letartóztatásba helyezték s az ügyben nagyobb apparátussal folytatják a vizsgálatot, miután az a gyanu merült fel, hogy a két agronom a leleplezett bűnökön kívül még több, eddig még ki nem derített visszaélést követett el.

A nő a kassai rendőrség előtt leghatározottabban tagadta, hogy azonos lenne a földbirtokos feleségével, mikor azonban közölték vele, hogy táviratilag kértek információt a szökbánforgó földbirtokostól, idegromlamot kapott és alig lehetett magához téríteni. — A nő hosszas írgatás után egyébként annyit bevallott, hogy előkelő családból származik és férjétől egy bartáncos miatt vált el, aki néhány héttel ezelőtt elhagyta és ismeretlen helyre távozott. A kassai rendőrség a nő felügyelet alatt tartja mindaddig, míg a kolozsvári rendőrség válasza meg nem érkezik.

— Ujaradon letartóztattak egy betörő lakatot. Az aradi államrendőrség ma Ujaradon letartóztatta Herzl Andor lakatot, aki legutóbb az Astra-gyárban volt alkalmazásban. Herzl Andor ellen ugyanis az a gyanu merült fel, hogy több társával az utóbbi időben betöréseket követett el. Házkutatást tartottak lakásán, ahol sok félhalmozott értékes árucikket találtak, amelyek mind lopásból származnak. A holmik közötti kiváltkép nagy értéket képvisel egy modern kassza-furógép. A különböző tárgyakat a rendőrség épületébe szállították, ahol megindult az elfogott tolvaj kihallgatása. Együttal megkezdődött a nyomozás a betörő esetleges társai hollétének feiderítésére.

Magyarország újból kikéri Alexander Bélát.

Polich József özvegye beadványt intézett a magyar igazságügyminiszterhez. Súlyos vádak, terhelő bizonyítékok a borosjenői gyógyszerész ellen. — Az igazságügyminiszter soronkívül megindította a kiadatási eljárást.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Alexander Béla ineni (borosjenői) gyógyszerészségét sokat vitatott és sokat pertraktált ügyében szenzációs, nagy feltűnést keltő híradást közöl budapesti tudósítónk, aki erről a váratlan és meglepetésszerű fordulatról az alábbi részletes tudósításban számol be:

Újból a méreggel töltött csokoládé.

Egy évek óta huzódó sötét bűnyűben következett be tegnap jelentős fordulat. Még 1923. május 25-én éjjel történt, hogy Alexander Béla oklevélnélküli gyógyszerészségét, volt határrendőrségi felügyelő, a kommunon alatt Karcag város volt városparancsnoka, később ellenforradalmár és ál-britanniás zsaroló és mint ilyen, jogerős bírói ítélettel 2 évi fegyházbüntetést kitöltött egyén, Budapest és Szolnok között a robogó vonaton megmérgezte Polich József kereskedelmi ügynököt, akinek pénzét egyidejűleg elrabolta. A gyilkosságot úgy követte el Alexander Béla, hogy üzlettársát azzal az ürügygel, hogy Szolnokon dollárokra cserélheti be pénzét, leszállt Szolnokra és utközben, Abony és Szolnok állomás között, a robogó vonaton szublimált preparált csokoládés tésztaival kínálta meg, arra való hivatkozással, hogy azt a felesége sütötte. Polich József nem akarta megsérteni Alexandert és gyanútlanul elfogyasztotta a tészta, melynek — mint halálos ágyán vallotta — erős, maró ízét érezte, de még sem akarta megsérteni Alexandert, hogy nem eszi meg, mert Alexander azt mondta, hogy felesége sütötte. Polich József alig, hogy a tészta elfogyasztotta, rosszul lett, erős hányingere s görcsei keletkeztek, úgy, hogy érezte, nem lesz képes valutaüzletét lebonyolítani, azért Alexander férjére átadta. Alexandernek a nála levő és beváltásra szánt pénzeszeget, 430.000 koronát, mert Alexander azt mondta, hogy hazaviszi őt apósa, Farkas Máté szolnoki vasutas lakására és aztán ő egyedül beváltja a pénzt.

Mese az elkobzott dollárokról.

Alexander, amikor a súlyos beteg Polichot apósa lakásán elhelyezte, otthagya és visszautazott Budapestre. A súlyos beteg Polichhoz, aki éjszakánként idején félig eszméletlen állapotban érkezett az idegen házba, nem hívtak orvost, hanem másnap vonatra ültették s visszautazatták Budapestre, ahol pár napi rettenetes szenvedés után, 1923. június 5-én délután meghalt kenyérkereső nélkül hagyva fiatal feleségét és két kicsiny gyermekét. Amikor Polich súlyos betegen visszaérkezett Budapestre, Alexander Béla a Bodó-kávéházból levelet küldött neki, amelyben azt írta, hogy azonnal tájékozzon el vidékre, mert detektívek keresik a valutázás miatt. Őt is lefogták a detektívek, írta, de hiába kérdezték, Polichot nem nevezte meg, ennek dacára a pénzt, a dollárokat mind elkobozták tőle.

Szökés Romániába, félrevezető levél Franciaországból.

Pár nappal a levél vétele után, 1923. június 2-án, amikor Polich József már menthetetlennek látszott, Polich rokonainak Alexander Béla egy kötelezvényt adott át, amelyben kötelezi magát, hogy 48 óra alatt visszafizeti a Polichtól elvett pénzt, de a visszafizetés helyett másnap, azaz 1923. június 3-án a VIII. ker. Kenyérmező utcájában levő Simplon-szállodai lakásáról megszökött, amint utóbb kiderült, Romániába és június 5-én mártényleg Désen tartózkodott.

Alexander Béla 1923. július havában az aradmegyei Ineu (Borosjenő) községben az ottani gyógyszerésztársaságban kapott segédkénti minőségben alkalmazást. Innen még az év októberében levelet küldött a meggyilkolt Polich József özvegyének, amelyben azt írja, hogy Amerikába vándorol, „új életnek megy neki”. Beismeri, hogy Polichné férje halálával 80 dollár anyagi károsodás érte, de Amerikából majd megküldi neki a férjétől elvett pénzeszeget. Alexander ezt a levelet azért írta, hogy

az özvegyet félrevezesse, mert hiszen eszé ágában sem volt Amerikába kivándorolni. A levelet Párisból keltezte, hogy Polichné azt higgye, tényleg Amerika felé tart és Cherbourgban adatta postára egy Amerikába vándorolt borosjenői emberrel.

Letartóztatás és szabadlábrahelyezés.

Alexander Bélát szökése után azonnal körözni kezdték. Előzőleg már a gyulai törvényszék is kiadott ellene körözőlevelet, mert mint határrendőrségi felügyelő, a békésmegyei Bucsa-telep lakosainak ezüstpénzét összeszedte s elsikkasztotta. Körülbelül egy évvel ezelőtt a magyar hatóságoknak tudomására jutott, hogy Alexander Béla Borosjenőn tartózkodik, mire a gyulai törvényszék diplomáciai úton kérte kiadatását a román kormánytól. Alexandert a múlt év július havában a megkeresés folytán a román igazságügyminiszter rendelkezése az aradi ügyészség letartóztatta és a kiadatási eljárás tényleg megindult ellene. Alexander körülbelül 6 hónapig volt az aradi ügyészség foglya és már úgy látszott, hogy kiadják az őt köröző magyar hatóságoknak, amikor e hónap 7-én meglepetésszerűen szabadlábra helyezték és visszamehetett Borosjenőre. Ekkor történt az a mozifilmet való hallatlan eset, hogy amikor Alexander Béla a borosjenői vasútállomásra a fogházból megérkezett, zeneszóval fogadták őt és Borosjenő első éttermében bankettet rendeztek tiszteletére.

Az özvegy újabb akciót indít.

Alexander Béla szabadlábrahelyezése tudomására jutott a meggyilkolt Polich József Monoron élő özvegyének és a súlyos csapástól évek óta szenvedő asszony, aki férje meggyilkolása óta nehéz kézimunkával tartja fenn magát és két szép gyermekét, tegnap 003456—1927. szám alatt terjedelmes beadvánnyal fordult Pesty Pál igazságügyminiszterhez, amely beadványában, mellékelve megdönthetetlen tárgyi bizonyítékait, kéri az igazságügyminisztert, hogy Alexander Béla kiadatásáért újból sürgősen és távirati úton keresse meg a román kormányt.

Polich Józsefné az igazságügyminiszterhez előterjesztett beadványában többek között ezeket írja:

„Egy elvetemült, sötétlelkű gonosztevő, Alexander Béla gyógyszerészségét égbekiáltó gaztette által porig lesújtva, évek óta tartó kiförölhetetlen gyászszal szívemben, könyörögve fordulok Nagyméltóságodhoz, én, özvegy Polich Józsefné, monori lakos, akinek férjét fentnevezett Alexander Béla kirabolta és meggyilkolta, a gaztett elkövetése után pedig Romániába szökött és ezidő szerint az aradmegyei Borosjenő községben tartózkodik, hogy alábbi indokaim alapján Alexander Bélának az őt köröző magyar igazságügyi hatóságok részére való halaszthatatlan kiadatását a román kormánytól távirati úton megsürgetni kegyeskedjék.”

Annak igazolására, hogy Alexander Béla csakugyan kirabolta és meggyilkolta Polich Józsefet, Polichné az igazságügyminiszterhez benyújtott beadványához husz darab megdönthetetlen tárgyi bizonyítékot csatol, amelyeknek egyrésze Alexander Bélának sajátkezü írásairól készült fényképfelvételek.

„... a magam és gyermekeim fájdalma rendkívül nagy — írja beadványában Polichné — és Nagyméltóságod bizomnyal megérti, azt a mérhetetlen fájdalmat és gyászt, amelyet Alexander Béla, ez a volt fegyenc, ez a javíthatatlan rablógyilkos férjem meggyilkolásával reám és reánk mért.”

Özvegy Polich Józsefné megható beadványát az ügy sürgősségére való tekintettel, felsőbb utasításra soronkívül vették elintézés alá és haladék nélkül megindult az újbóli kiadatási eljárás. Illetékes körök szerint most már remélhető, hogy a román hatóságok nem fogják azt a kifogást felhozni, hogy Alexander Bélát azért nem adják ki, mert csak a gyulai törvényszék megkeresését kapta meg, mely megkeresés a nemzetközi egyezmény szerint nem tartalmaz elegendő vádat a kiadatásra. A rablógyilkosság minden bizonynyal bármily nemzetközi egyezmény szerint

is elegendő ok a kiadatásra és most már szinte bizonyosra veheti özvegy Polich Józsefné, hogy férje gyilkosa nem fogja kikerülni az igazságszolgáltatás sújtó kezét.

A legjobb rádió lámpa

Megállt a Coty-parfümgyár.

A világhírű illatszergyár elbocsátotta összes munkásait.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Franciaországban a jelek szerint egy újabb frankrevalorizáció készül. A franknak ez a végletekig való felértékelése katasztrófával fenyegeti az egész francia közgazdasági életet. Az adóbevételek csökkenése, óriási munkanélküliség, tönk szélén álló kereskedelem jellemzik a valorizációs szanalás eddigi eredményét, aminek előreláthatólag súlyos fiaskó lesz a vége és akkor a frank, az összes áldozatok ellenére, újra esni fog.

Soha még Franciaországban nem volt olyan készlettorlódás, mint most, mert a külföld rengeteg megrendelést storniozott. Jellemző a helyzetre, hogy Coty parfümgyáros és társai elhatározták, hogy leállítják az üzemet és szélnek menesztk a felesleges munkaerőt. Érdekes, hogy közben a birtokukban lévő napilapok dicshimnuszokban zengik a frank-hosszmanőver sikerét.

Gál Gyula — néger inas.

Érdekes epizód a jubiláló magyar színművész cluji színészkedésének idejéből.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Gál Gyulának, a budapesti Nemzeti Színház aradi származású nagy művészenek e hó közepén lesz negyvenéves művészi jubileuma. Sok kedves történet elevenedik fel ily alkalmakkor a messzi múltból, amelyek talán sokkal jobban hozzák szerető közönségéhez közel a jubilanst, mint bármilyen hivatalos, fényes ünnepség.

1887—88-ban a jóságos, de szigorú Ditrői Mór igazgatója alatt kitűnő társulat működött Kolozsvárott a nemzeti színháznál. A régi és nemes művészek mellett ott volt akkoriban Fáy Szeréna, a szintén aradi származású ifjú drámai hősnő, akit a pesti Nemzeti egy évre leengedett játszani és az ő vendégszerető háza volt az ifjú színészek kaszinója. Ott volt akkor szegény Ivámfy Jenő szerelmes színész, tele hévvel és tele adóssággal, Solti Teréz, a későbbi kolozsvári polgármester neje, Delli Emma, Serédi Sarolta, jelenleg dr. Hoór-Tempis Mór egyetemi tanárné, Császár Imre és Gál Gyula. A jubiláns akkor még szolid, szerény, szorgalmas ifjú volt és csak sönhajozott Delli Emma, meg Serédi Sarolta felé. Egyszer aztán Ditrői a „Suhanc” c. operett szerepeit osztotta ki és ebben a néger groom szerepét Gál Gyula kapta. Nem tetszett a dolog a fiatal, ambiciózus Gálnak, aki Tiborcól és Shylockról ábrándozott, de hiába volt minden, el kellett játszania az operettben a néger groomot. Annak örült csupán, hogy nem kellett énekelnie, mert énekhangja nem volt valami kellemes. Jötték a próbák és Gál mindjobban belemelegedett a dologba, még a szubrettet is ő oktatta és instrualta és a premierre oly feketére mázolta be magát, hogy már a megjelenésével is dörmög tapsot aratott. Napról-napra a legnagyobb sikere volt és akkor már nem haragudott, hogy operettben kellett játszania, még hozzá feketére bemázolva.

Innen a negyvenéves jubileumig szép és magasan ivelő volt az ut és Gál Gyula bizonyára jóleső mosollyal emlékezik most vissza azokra a boldog, szép időkre, amikor még néger inast játszott Kolozsváron a Suhancban.

H I R E K.

Izadora Duncan öngyilkos lett

A világhírű táncművész nő szerelmi tragédiája.

Párisból jelentik: Duncan Izadora világhírű táncosnő tegnap Nizzában öngyilkosságot kísérelt meg. A táncosnő pár hét óta egy fiatal orosz hegedűművésszel élt együtt Nizzában, teljesen visszavonultan. Tegnap szerepelt először nyilvános estélyen hosszú idő óta. Ez a szereplés azonban fájdalmas csalódást hozott a számára. Észrevette, hogy barátja nem vele, hanem egy amerikai leánnyal foglalkozik. Ezen aztán annyira elkeseredett, hogy kirohant a tengerpartra és a tengerbe ugrott. Öngyilkossági szándéka azonban nem sikerült, mert az elősiető halászhajók kimentették a tengerből a szerelmisszívű táncművésznőt.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése szerint többnyire borult, csapadékos és részben szeles idő várható, csekély hőmérséklettel.

— Mihály trónörökös és Elena hercegnő olaszországi útja. Róma. (Wolff.) A Tribuna jelenti Firenzéből, hogy Elena román királyi hercegnő és Mihály trónörökös ma odaérkezett. A fiatal trónörökös gyengélkedése következtében néhány napig Firenzében maradnak és csak azután utaznak Rapallóba. Azokra a hírekre vonatkozólag, hogy a trónörökös Olaszországban találkozni fog édesapjával, illetékes helyen kijelentik, hogy nem felelnek meg a valóságnak.

— Egyesülési ünnep Aradon. Január hó 24-én országSZerte nagy fényűző ünnepik meg az első egyesülés ünnepét, amely még a fejedelem idejében történt. Az ünnep — mint illetékes helyen közlik — hivatalos, munkaszünetes ünnep s ezért e napon az üzletek is zárva lesznek. Dél előtt 11 órakor hálaadó Te Deumot tartanak a görög keleti katedrálisban, amelyen az összes katonai és polgári hatóságok és közhivatali funkcionáriusok megjelennek.

— Állampolgársági vizsgálat Timisoarán. Polyon tábornok, helügyi vezérfelügyelő, aki mint ismeretes, az erdélyi városok állampolgársági ügyeit vizsgálja felül, ma reggel Aradról Timisoarára utazott, ahol felkereste Dobosán János dr. főpolgármestert és közölte, hogy Timisoarán is felülvizsgálja az állampolgársági névjegyzékből kihagyottakat.

— Erdély nyugdíjasairól tárgyalnak Budapesten. Budapestről jelentik: Ma Budapestre érkezett Guranesco M. Sándor, követségi tanácsos, a román külügyminisztérium gazdasági osztályának főnöke, egy régen huzódó kérdés elintézésére. A magyar impériumból visszamaradt állami tisztviselők nyugdíjainak kérdéséről van szó, amelyek rendezésére a két ország kormányai most elérték az egyetértést. Eddig az volt a helyzet, hogy a magyar állami hivatalnokok részére a bucaresti kormány utalt ki bizonyos összeget előlegképpen, amely azonban nem volt elég a megélhetéshez. A tárgyalások egyelőre nem változtattak a kifizetések módszerén, csupán azt a célt szolgálják, hogy végre fix megállapodás jöjjön létre a két kormány között. A tárgyalások, értesüléseink szerint, rövidesen sikerrel befejeződnek.

— A magyar felsőházi tagok kinevezése. Budapestről jelentik: Hír szerint Bethlen ma terjesztette a kormányzó elé a kinevezendő felsőházi tagok névsorát; hír szerint holnap nyilvánosságra hozzák a névsort.

— A volt magyar tábori püspök sajtópert. Budapestről jelentik: Ma tárgyalta a budapesti tövényszék a Zadravetz István volt magyar tábori püspök által megindított nyolc sajtópert. Zadravetz, az ellene folyt eljárás után sajtópert adott be azok ellen a lapok ellen, amelyek az ő ismeretes frankügyével foglalkoztak. Négy per Felek Gyéza ellen, négy pedig az Esti Kurir munkatársai ellen indult. A mai tárgyaláson a bíróság Szirmai Istvánt valótlannak nyilvánította 75 pengőre, Gál Andort, a Magyar Hírlap szerkesztőjét 50 pengőre ítélte. Feleki Gyéza és a többi vádlottak bocsánatot kértek a cikkben állított valótlanságok miatt, amit Zadravetz jogi képviselője elfogadott s így ellenük az eljárás megszűnt.

Nem lesz királyi palota Timisoarán.

Illetékes helyen cáfolják a Bucurestiből eredt híradást.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Néhány nappal ezelőtt az erdélyi lapok azt a szenzációs hírt közölték, hogy a királyi család számára Timisoarán, a Bega partján, gyönyörű palotát építenek. Noha a hír eredetét Bucurestiből keltezték, a hír leginkább a fővárosban keltezt nagy meglepetést, ahol ugyanis sehol sem tudnak a nagyszabású tervről. Munkatársunk ez irányban érdeklődött az illetékes minisztériumokban is, azonban sehol sem tudtak felvilágosítást adni az ügyben, mert hivatalos helyen ilyen tervről

— Áttelezés az aradi ügyészségről. Irunk már arról, hogy a múlt év utolsó napjaiban kelt miniszteri rendelet alapján leépítik az ügyészségi hivatalok tisztviselőkarát. Az aradi ügyészségen, ahol az elmúlt husz esztendő alatt állandóan hét segédszék működött, január elsejével három tisztviselőre csappant le a tisztviselőlétszám s noha a hivatal munkája az utóbbi néhány évben állandóan csak emelkedett, a fokozatos leépítést a mai nappal mégis tovább folytatták. Mára Buda Elemer iradótiszt elhelyezésére került a sor, akinek távozásával a jövőben már csak Bradean titkár és egy fiatal tisztviselő vezet továbbra az ügyészség adminisztrációját, akik ketten aligha lesznek képesek hét tisztviselő munkáját elvégezni. Buda Elemer, aki közmegegyezésre már tizenhat esztendeje kezeli az ügyészség irattárát, a törvényszék harmadik szekciójába osztották be.

— Orvosok katonai rangja. A városi orvos felhívja az orvosok, fogászok és szülészorvosok figyelmét, hogy az aradi városi hivatalos lap múlt évi 25-ik számában megjelent a katonai helyzetükről szóló szabályrendelet, amelynek alapján három hónapon belül, azaz február 20-ig, kötelesek a hadügyminisztériumba irataikat benyújtani. A főorvos felhívja azokat, akik még nem tették elegendő a rendelkezés, a határidőn belül nyújtsák be kérvényüket, a szabályrendeletben felsorolt iratokkal együtt.

— Javítóvizsgák az aradi jegyzőiskolában. A Monitorul Oficial mai számában közli, hogy az aradi jegyzőiskolában a javító vizsgákat január 30-án és 31-én tartják meg.

— Hunyady Ferenc gróf és az ÉME. Budapestről jelentik: Hunyady Ferenc gróf, — aki fia az aradmegyei Soborsimban élő Hunyady Károly grófnak — ma levelet intézett az Ébredő Magyarok Egyesületéhez, azzal kapcsolatban, hogy az ÉME igazgatósági tagnak választotta meg. Hunyady gróf közli a levélben, hogy megválasztása előzetes hozzájárulása nélkül történt meg és ezért ezt a tisztséget el sem fogadja.

— Játék a vasúti jegyek árával. Panaszos levél érkezett szerkesztőségünkbe, amely különös fényt vet azokra a viszonyokra, amik a vasutnál tapasztalhatók. Nem először hangzik el e panasz, de nem lehet annak orvoslását elégszer követelni. Zimándról jött a levél és a következőképpen szól: „Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Egy feltűnő és furcsa körülményre kell felhívni b. figyelmét. Ha az ember Zimándról Aradra akar utazni és tekintettel az egyre rosszabbodó viszonyokra, III. osztályú jegyet vált, 38 lejt fizet. Ha aztán elvégezve dolgát Aradon, visszautazik és az aradi állomáson megváltja a jegyét, elcsodálkozva állapítja meg, hogy Aradról Zimandra az ut III. osztályon csak 28 lejtbe kerül, tehát 10 lejjel olcsóbb, mint Zimándról Aradra. De így van ez a többi kocsiosztályon is. Az első osztály 84 lejtbe kerül Zimándról Aradra, vissza 64 lejt. A másodikon 60 Aradra és 42 vissza, a negyedik 30 Aradra és 22 vissza. Mi, zimándiak, képtelenek vagyunk megmagyarázni magunknak, hogy miképp lehetséges ez. Az ut ugyanannyi Zimándról Aradra, mint Aradról Zimandra, sokszor ugyanaz a szerelvény is visszahaza, mint amelyik behozott Aradra, hát akkor miért drágább az utazás innen Aradra, mint Aradról ide? Szíveskedjék igen tisztelt Szerkesztő Ur, szóvá tenni lapjában ezt a különleges helyzetet és bánásmódot, amelyben bennünket, zimándiakat a vasut részesít, talán akkor illetékes helyről megkapjuk a magyarázatát a dolognak. — Tisztelettel: Egy zimándi utas.”

egyáltalán nem volt és nincs is szó. Bogdan Antal dr. temesmegyei prefektus, aki jelenleg a fővárosban időzik, munkatársunknak az alábbiakat mondotta el a hírrel kapcsolatban: — A hír, helyesebben a terv, a legnagyobb mértékben meglepett engem s már magam is érdeklődtem utána illetékes helyen. Sajnos, egy szó sem igaz az egészről s bármennyire is óhajtanók, hogy Timisoarán királyi palota legyen, ebben a válságos gazdasági állapotban képtelenek tartom a szükséges milliók előteremtését.

— Esküvő. Közel két évtizede működik az arad-belvárosi katolikus szolgálatában Fehérváry Géza, a népszerű kántor, ki ezidő alatt sok előkelő esküvőt kísért a nászinduló hangjaival, míg e hó 17-én ő maga is a házasság révén elvezetett s oltárhoz vezette Keresztes Margit Elza okleveles tanítónőt, néhai Krisán Sándor földbirtokos nagyműveltségű gyámleányát. A polgári esketés délelőtt ment végbe, hol is Páris Lajos evang. lelkész és Kiss Sándor földbirtokos szerepeltek tanúként. Az egyházi szertartás este fél 8 órakor történt, midőn is a pár a Lohengrin nászinduló hangjai mellett vonult a fényesen kivilágított templomba, melyet nagyszámu, előkelő közönség töltött meg. A nászindulót Endrődy Ede CFR. ellenőr orgonálta, emelte az ünnepség fényét Hajdu János szótóban eladott „Ave Mária”-ja, melyet a templomi gyermek-énekkar kísért. A főlegény részéről báró Hahn Edmond banktisztviselő, a menyasszony részéről dr. Nagy Orbán szerepeltek, mint násznagyok. Az egyházi szertartást Novák R. Mihály rendtartományi titkár végezte, ki megható beszédet intézett a fiatal párhoz.

— Leégett a monostori malom. Oradeáról jelentik: Ma éjjel kigyulladt a Klobusiczky-család tulajdonát képező monostorpetri-i malom. A kevésszámu tüzoltóság nem tudott megbirkózni a veszedelemmel és a modern berendezésű műmalom a földig leégett. A kár négy millió lejt. A tűz okának kiderítésére megindult a vizsgálat.

— Diszsióhely a volt clujl főkapitánynak. Clujról jelentik: A polgármesteri hivatal ma értesítette a Magyar Pártot, hogy diszsióhelyet adományoz a házsongárdi temetőben Deák Pál volt rendőrfőkapitány részére, akit holnap fognak eltemetni a város halottjaként. Osvada polgármester rendelkezése a város háza épületeire ma kitűzték a gyászlobogót.

— Helyszíni szemle a magyar képviselőházban. Budapestről jelentik: Ma helyszíni szemlét tartottak a képviselőházban. Megállapították, hogy a balszélső mezőny kizárólag a balpártnak és a szociáldemokratáknak jut, a bal II. mezőny a pártokivülieknek és a keresztény gazdaságipártnak, a baloldali középmezőnytől kezdve a pártokivüli kormánytámogatók ülnek, attól kezdve pedig a kormánypártiak.

Az aradi Apollóban

ma utóljára

Egy árvaleány története.

MARCCO-val a főszerepben.

Az előadások 5, 6, 8 és 9 órakor kezdődnek.

— Autóégés az országúton. Budapestről jelentik: A nagytétényi országúton egy Székesfehérvárról jövő személyautó a kormánykerék elromlása miatt egy fának ment. A sofőr és egy székesfehérvári magántisztviselő az árokba repültek, a kiömlő benzín pedig meggyulladt és az autó teljesen összeégett.

Jön!

Jön!

FORGATAG.

— Adóösszeírások Aradon. A helyszínen működő adóösszeíró bizottság szombaton a következő uccákban jelenik meg: Primavarei, B. Lautaru, Eminescu, Cogalniceanu, Cantacuzino, Mos Ajun, C. Negri, Brezovianu, Gen. Coanda, N. Pompiliu, I. Ratiu, Calea Simandului, Calea Radnei, Calea Vacaresti és Gájban.

— Hóvihar, áradás Olaszországban. Rómából jelentik: Modena környékén a hatalmas viharok miatt áradás pusztít. Trientben óriási hóesések vannak. Délolaszországban a sírokkó nagy károkat okoz. Több haláshajó a tengeren elsüllyedt. Északolaszországban is hatalmas hóviharak dühöngenek. Trentinóban olyan magas a hóesés, hogy a közlekedés teljesen szünetel.

— Halálozás. Neumann Armin lugosi ecetgyáros, — akit gyászoló aradi rokonságán kívül az itteni kereskedőtársadalom is előnyösen ismert — tegnapelőtt 58 éves korában egy bécsi szanatóriumban elhunyt. Holttestét családja hazaszállíttatja s Lugoson fog végbemenni a temetés.

— A volt miniszterelnök izgalmas szökevénye. Lisszabonból jelentik: Almeida volt miniszterelnök, a demokratapárt elnöke, a fogházból, ahonnan arra a helyre akarták szállítani, ahová száműzték, megszökött. A fogházigazgató az őrség segítségével újra elfogta, segítőit letartóztatták.

— Magyar közalkalmazottak panasza. Budapestről jelentik: Bethlen gróf miniszterelnök ma délelőtt fogadta a Közalkalmazottak Nemzeti Szövetségének küldöttségét, amely memorandumban összefoglalva átnyújtotta a közalkalmazottak kívánásait. Bethlen kijelentette, hogy a pénzügyminiszterrel együtt át fogja tanulmányozni a memorandumot.

— Megcsökkent a lisztfogyasztás a fogyókúrák miatt. A fogyasztás még a legelsőbb élelmicikknek is alá van vetve bizonyos mértékig a divat szeszélyének. Ha a közép-európai malmok együttes akciót tudnának indítani, most kétségtelenül a soványító kúra ellen vennék fel a harcot, mert szerintük a fogyókúrát használók lisztféleket csaknem teljesen kizáró étrendre katasztrófális károkat okoz az európai malomiparnak. A statisztikák azt bizonyítják, hogy Európa legtöbb államában kisebb a fogyasztás, mint tavaly és ebben nagy része van a lakosság erőszakos fogyókúrájának. A fogyasztás csökkenéséből származik azután harc az egyes országok malomipara között.

Sorsorgiája Anna O. Nilsonnal vasárnaptól az aradi Uránlában.

— Elfogott rablók. Még január 11-én történt, hogy Sevicl János gáji, Curila András és Stoica Illés tornei lakosok nagy mulatságból visszatérve, a Radnai-úton B. A. nevezetű vagyonos társukat kirabolták. 5000 lej készpénzt és több értéktárgyat vettek el tőle. Az aradi rendőrség bevezette a nyomozást és nyolc napi erélyes nyomozás eredményeképpen ma Popovici rendőrkapitánynak és Milovan detektivnek sikerült mindhárom tolvajt elfogni. Kihallgatásuk alkalmával bevallották tettüket. Curilának egyébként fél öl fának az elulajdonítása is terheli lelkét. Curila ezt a tettét is bevallotta.

Jön! Jön! FORGATAG.

— Rövidszoknyás nők nem gyónhatnak. Madridból jelentik: Villasela és Santamaria katolikus papsága kimondotta, hogy a rövid szoknyában megjelenő nőket nem gyóntatja és nem áldoztatja.

Népszövetségi jelentés a spanyollázzról.

Egyes országokban még mindig terjed a járvány.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Genfből jelentik: A Népszövetség egészségügyi bizottsága kiadta harmadik jelentését a spanyollázzal. A jelentés szerint Németország egyes vidékein a járvány még mindig terjedőben van, Spanyolországban azonban észrevehetően csökkent a megbetegedések száma. Dániában és Svédországban a helyzet változatlan. Párisban az elmúlt héten 138-an haltak meg spanyolnáthában. Hollandiában és Olaszországban nincs járvány.

Budapestről jelentik: Az influenzáról szóló mai magyar hivatalos jelentés kiemeli, hogy a tegnapi nap folyamán spanyol influenzás megbetegedés nem történt a magyar fővárosban. A kórházakban 86 új beteget vettek fel, egy meghalt. A tegnap meghalt három betegről a boncolás megállapította, hogy a halál oka nem influenza volt. A vasuton és villamoson ma szigorú rendszabályokat léptettek életbe a járvány esetleges terjedése ellen.

Terjed az idegen-mészárlás Kinában

A szélsőséges elemek mind nagyobb hatalomra tesznek szert. — Európai hadihajók raja a kínai vizeken.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) A Sanghaiban élő európai lakosság körében bizonyos nyugalom észlelhető az agnó s amerikai csapatok partraszállása óta. Az a körülmény, hogy úgy a spanyol, mint a portugál kormány egy-egy cirkálót rendelt Sanghaiba, világosan mutatja, hogy Európában felismerték azt a veszélyt, amely Kinában az idegeneket fenyegeti. A nemzetközi önkéntes hadtestbe toborzással 900 antibolsevista orosz katonát is sorozták be. Az Edward-körút hosszában öt méter magas drótsóvényt emeltek a bombák ellen. Az amerikai konzulátus értesülése szerint Sesuanban több helyen zavargások történtek ki, amelyek napról-napra komolyabb jelleget öltenek. Az ottlévő európaiak élete veszélyben forog. Holnap egy ágyúnaszádflojtilla parancsot kap, hogy amilyen gyorsan csak lehetséges, Sesuanba menjen és az európaiakat gyűjtse össze és hozza Sanghaiba.

A madridi jelentések szerint Prima de Rivera és Yanguas külügyminiszter megbeszélést tartottak, amelyen elhatározták, hogy hadihajót küldenek Kinába az ott élő spanyolok megvédésére. Egyben ma jegyzéket intéznek a kínai kormányhoz.

A Daily Telegraph értesülése szerint az angol kormány hajlandó külön tárgyalást is kezdeni a koncessziók ügyében a kantoni kormánnyal, anélkül, hogy valamelyik külföldi koncesszió ügyében döntést akarna provokálni.

— Megszökött Amerika legszebb színésznője. Berlinből jelentik: Imogene Robertson, az ismert amerikai színésznő, aki két év óta egy müncheni filmgyárban dolgozott, 100.000 márka adósság hátrahagyásával szökészetten elhagyta Berlint és Le Havre kikötőjébe utazott, hogy visszatérjen Amerikába. Imogene Robertson többnyire Berlinben élt s rengeteg berlini ékszerésznek és divatáru üzletnek tartozott nagyobb összegekkel. A berlini lapok a filmszínésznő szökésével kapcsolatban hasábkon keresztül foglalkoznak Imogene Robertson előéletével. A filmszínésznő polgári neve Anna Wilson és édesapja egy kentucky-i mérnök. Anna Wilson már gyermekkorában nagy vonzalmat érzett a színpad iránt s 12 éves korában szökött el hazulról, hogy beálljon a világhírű Ziegfeld-görlök közé. Néhány évvel ezelőtt megnyerte az amerikai női szépségverseny első díját és akkoriban Coolidge elnöknek is bemutatták, aki 5000 dollárral tüntette ki Amerika legszebb leányát. Anna Wilson később viszonyt kezdett egy dúsgazdag amerikai nagyiparossal, aki azonban házasságba nem lépett. A nagyiparos felesége rövidesen rájött férje és Anna Wilson viszonyára, válópört indított férje ellen és ez a válópör egész Amerikában olyan nagy port vert fel, hogy Anna Wilsonnak, illetőleg most már Imogene Robertsonnak el kellett hagynia Amerikát. A filmszínésznő egyideig Dél-Franciaországban tartózkodott, majd Londonba utazott és itt fedezte fel egy német filmügynök. Annak dacára, hogy a

ni. Igy a hankai és tiencsini ügyben esetleg létrejött megállapodások nem érintenék a sanghai koncessziók helyzetét. Cson külügyminiszter a Daily Newsnek küldött táviratában a kantoni kormány legújabb javaslatait ismergetti és abban foglalja össze a követeléseket, hogy a kínaiak csupán bizonyos ellenőrzési jogot követeljenek maguknak a hankai külföldi negyedek felett, úgy hogy azoknak közigazgatási tanácsában képviselve legyenek. Csong Csou, tábornok a Daily Newsnek kijelentette, hogy a szövetségessé szaki tartományok minden eszközzel le fogják a bolsevizmust törni. Erélyesen cáfolja azt a hírt, hogy titokban egyességet kötött volna a kantoniakkal.

Esti jelentések szerint a kínai zavaros helyzet tetőpontra hágott. A kikötőkben a papok, apácák s misszionáriusok a hajókra kénytelenek menekülni. Fucsuanban 500 kínait fosztogatásért letartóztattak. A sanghai kereskedelmi kamara felszólította a washingtoni kormányt, hogy erélyes intézkedésekkel védje meg Kinában az amerikaiak érdekét. Sanghaiban az amerikaiak önkéntes századot szerveztek. A Daily News pekingi levelezője szerint Csen külügyminiszter a szélsőséges elemek nyomására visszavonta a tartományoknak adott utasítását, amelyben felszólította őket, hogy az idegen és a kereszt nyelvenes agitációt szüntessék meg.

müncheni filmgyártól, ahol alkalmazva volt, óriási fizetést kapott, több ízben megtörtént vele, hogy még lakbérét sem tudta kifizetni.

— Borzalmas családi tragédia. Budapestről jelentik: A főváros melletti Kóka községben egy Bugyi Ferenc nevű tekintélyes gazdálkodó, felesége halála miatt, megölte öt éves leányát, majd saját torkát vágta borotvával keresztül. Mindketten meghaltak.

— Az egyesülés ünnepe Aradon. Január 24-én, délután 5 órakor az aradi „Astra” közművelődés' egyesület emlékünnepet rendez, amely alkalommal Gh. Stefanescu-Goiceanu ügyvéd, a craiovai kulturális alelnök „Eminescu és az egyesülés tényezői” címen előadást tart a Kulturpalota nagytermében.

— A nyugdíjasok egyesületének értesítése. Az állomáson fizetett nyugdíjasok a január havi nyugdíját e hó 25-én a régi összegben kapják kézhez. Emelés csak február hóban várható. Egyben felhívjuk mindazokat, akik a nyugdíjemelésre vonatkozó kérvényeket még nem irták alá, hogy ezt a legsürgősebben tegyék meg, nehogy az utalványozás miatt késedelmet szenvedjen. Az elnökség.

— Előadás Enescuról. I. D. Stefanescu tanár szombaton délután 5 órakor Enescu György egyénisége címen előadást tart a Kulturpalota nagytermében.

Öngyilkosság vagy baleset.

Titokzatos mérgezési eset egy budapesti szállóban.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.)

Ma reggel a budapesti Imperial-szállóban olyan titokzatos mérgezési eset történt, amely szinte példátlanul áll. Erdőssy Vilmos 57 éves nagykörösi vállalati igazgató ma reggel 10 órakor becsengette a szálló szobaleányát, aki fehérrevált arccal, rossz állapotban találta az igazgatót. Erdőssy szólni akart, de hang nem jött ki a torkán, erre elővett az éjjeliszekrényről egy németnyelvű prospektust, amelynek a hátlapja üres volt. Erre a következőket írta fel:

Teréz 41—40. Teréz 96—69. Uj Szent János-kórház. Szirmay dr. orvosot értesítsék, hogy nagyon rosszul vagyok, még ma szállítsanak be."

Néhány perccel később elvesztette eszméletét. Rövidesen jöttek a mentők, bevitték a nagykörösi igazgatót a Rókus-kórházba, ahol megállapították, hogy Erdőssy nagyobb adag morfiumpot vett be és ezzel súlyos mérgezést idézett elő szervezetében. Ugyancsak megállapították, hogy Erdőssy romlott vírust is evett. A titokzatos mérgezési ügyben e pillanatban még a rendőrség sem lát tisztán, mégis három feltevés merült fel arra nézve, hogyan történhetett a súlyos mérgezés. Lehetséges, hogy a romlott vírusti fogyasztása után gyomorgörcsöket kapott és a fájdalmait akarta morfiummal enyhíteni. Egy másik feltevés szerint Erdőssy, aki gyakrabban használt morfiumpot, ezúttal nagyobb adagot vett be. Nem lehetetlen azonban, hogy öngyilkossági szándékból vette magához a mérget.

Bacher Emil két levele.

Mivel foglalkozott a börtönben az elhunyt malomkirály.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) Bacher Emil, az ismeretes Bacher-ügy nagy vádlottja meghalt már és így csaknem minden, ami e nagy szenzációval összefüggésben volt, már a múlté. Van azonban a Bacher-ügynek egy érdekessége amely most is aktuális és ez a Bacher-hagyaték két féltve őrzött kincse: két levél. Ezt a két levelet Bacher Emil írta dr. Auer György királyi ügyésznek, amikor harmadnapja ült a börtönben, vizsgálói fogságban. „Tisztelt Államügyész ur!” kezeli az első levél és a természetességgel és értékesítéssel foglalkozik. Nem lehet — írja Bacher a börtönhöz — ma fontosabb feladat az ország előtt, mint a természetességgel való foglalkozás. Gondoskodni kell mielőbb a kedvező természetességi lehetőségekről, mert különben elpusztul értékben, ami érték...“ Oldalakat írt erről Bacher a börtönben és megmagyarázta, hogy mit kell tenni, végül felkérte az ügyészt, hogy y gondoskodjék mindazokról, ami a természetességgel összefügg. Aztán írt még egy levelet, amelynek ugyanaz a megzónítása, mint az elsőé, mert Bacher nem tudta, hogy a magyar köztársaság nem államügyész, hanem királyi ügyész. A második levélben ezeket írja Bacher Emil: „Olcsó kenyér, olcsó buza; ez a legfőbb, legégetőbb kérdés, ezt kell megoldásra vinnünk, ez a magyar gazdaságpolitika egyedüli problémája, amelynek ma foglalkoztatni kell mindenkit.“ Így és ezekről gondolkodott Bacher Emil három nappal letartóztatása után, a börtönben.

Mulatság.

— **Thémes nagy álarcos-bálja** január 22-én városligeti kioszkban.

— **Bolond-estély** (jelmezbál) 22-én a Központiban.

— **Baba-jelmezbál** hétfőn délután fél 5-kor Fürstnérel.

— **Nagy baba-karnevál** lesz 30-án, vasárnap d. u. 4 órai kezdettel a Központiban.

Főváros született a semmiből tizenhét év alatt.

Uj ország-fővárost alapított Ausztrália. — Az angol királyi család tagjait akarják a domini-umok élére állítani.

(Az Aradi Közlöny londoni levelezőjétől.)

Vizkereszt napján szállt hajóra az angol király másodszülött fia, a yorki herceg feleségével és kíséretével. Az ünnepélyesen kikészített Renown hajó parancsnoki hidjáról méternyi fehér rózsza világít bele az oceanok éjszakájába, hirdelve, hogy York hercege Ausztrália új fővárosának, Canberának felavatására utazik. Canbera nagy szövetségi parlamentjének megnyitása egy új brit birodalmi törekvés bebarangozása, melyet az impérium új államjogi berendezése tesz szükségessé. Az Inter Imperial Relations Committee, a birodalom közti értekezlet egy határozata következtében ugyanis a dominiomok eddigi főkormányzói nem a brit-kormány megbízottjai többé, hanem a király képviselői alkirályi hatalmi jogokkal. Közeli jövő tehát a határozathoz az a lépés, hogy a király személyének képviselői a királyi család tagjai közül kerüljenek ki. Ezt a megoldást különösen Ausztrália népe tartja nagyon rokonszenvesnek, jóllehet Ausztrália egyébként nem kedvelője az arisztokratikus intézményeknek. Az angol királyságot azonban Ausztrália legtágabb értelemben vett népe demokratikus angol berendezkedésnek tartja.

A yorki herceg Ausztrália alkirályául van kiszemelve és a Canberában elkészült parlamenti épület megnyitását ezért kapcsolja egybe egy alapos ausztráliai tanulmányuttal. Canbera, az új főváros igazi huszadik századbeli alkotás. Tizenhét esztendővel ezelőtt határozta el az ausztráliai államszövetségi kormány, hogy az egymással örökké veszekedő, féltékenykedő államok és fővárosok megnyugtata-

sára Melbourne szövetségi főváros helyett új fővárost épít. Egy chicagói építésznél rendeltek meg az új „semleges” fővárost. Új-Déli-Walesben több mint 2000 négyzetkilométer területet vásároltak erre a célra. Az új főváros 250 kilométerre van Sidneytől, szép tájékon a Murrumbidge folyó partján. 1913-ban tengeri kikötőt is vettek hozzá, mely 125 kilométerre van tőle.

Az új főváros tehát csak 1913-ban született, akkor keresztelték Canberára. Nagy munka kezdődött akkor, kimérték mindent és elültettek félmillió fát. A szövetségi parlament palotáját egy dombra tették, ahonnan sugárutak futnak szét a város testébe. Az építészet minden raffinérijával folyt a munka, hogy mintaszerűen egészséges, modern várost teremtsenek. Az építkezés 1916-tól 1920-ig még is teljesen szünetelt. Azóta azonban gyorsabb tempóban haladt. 1924-ben Canberának már 3700 lakosa volt, 1926-ban pedig befejezték a híres országház épületét. Keserű arccal telepedtek át sorjában az egyelőre mégis csak kellemesebb eddigi fővárosból, Melbourneból a kormánybírák, a közhivatalnokok és a parlament tagjai. Rövid időn belül egyedül a meteorológiai intézet maradt csak Melbourneban az állami intézmények közül.

A hivatalnokok, rendőrök, iparosok, kereskedők már eddig is középnyagyságu lakosságra emelték Canbera népességét. A yorki herceg látogatása meghozza neki a világhírt és ha a japánok, akik igen vágyakoznak Ausztrália birtoklására, nem szereznek meglepetést, úgy angol uralom alatt Ausztrália új fővárosa további szép fejlődés előtt áll.

Megelevenedett Mult.

A régi idők postabárkájának reaktiválása. — Hogyan fest Aradváros „modern” közlekedése a XX. században.

Nagy dübörgéssel befutott a gyorsvonat Aradra. Két idegen ur szállott le az egyik első osztályú kocsiból. Sok utas lévén, mire kiértek az állomás épületéből, bérkocsinak már se híre, se hamva. Erre:

Egyik ur (felkiált): Sebaj, hogy nincs bérkocsi, van Aradon modern villamos, vagy autobusz, miért ne mehetnénk mi avval? Ez legalább pótolja a csukott bérkocsit is.

Másik ur: Ugy van, hiszen már évekkal ezelőtt olvastuk a lapokban a villamos kiépítésére vonatkozó tárgyalásokat. Azóta már bizonyára régen száguldanak Aradváros fő- és mellékúcain a kellemes hangzású csilingelő, modern villamoskocsik. Hisz Arad egy nyugati nagy város nivójára törekedik és ezt természetesen elsősorban villamos nélkül nem érheti el.

Egyik ur: Aradon szállottunk mi ki? Hol van itt a villamos, vagy az autobusz?

Másik ur (körülnéz és meglepetve kérdi): Fiát ez micsoda? Uj találmánya a technikának?!

Evvel mindketten közlekedés mennek az általuk hitt új találmánynak. Odaérve jobban szemügyre vették a csodát és rájöttek, hogy az egy a 18-ik századból itt felejtett postakocsi, — tudvalevőleg Aradváros régi hive a tradicionális történelmi emlékeknek — ehhez az elvéhez ragaszkodva a régi járművet modernizálták, azaz ma a 20-ik században, sineken, lovak helyett gőz vagy benzin által vontatva száguld a mult századbeli postakocsi Arad főúcaján a személyi közlekedés lebonyolítása céljából.

A két idegen tanakodik egymással, vajjon milyen lehet az utazás ezen az új találmányú közlekedési eszközön.

A jármű eközben megindult a város felé. A két idegen is, — azonban egy kissé bizalmat-

lanok lévén ezzel a közlekedési eszközzel szemben — gyalog. Utjuk elején egy másik meglepetésben részesültek. Gyönyörű panoráma tárult eléjük: Aradváros bejárata...

Kételkedve, hogy Aradon vannak, haladnak beljebb és beljebb a városba, midőn ujta a modern postakocsi száguld el előttük. Nem tudják szó nélkül kiállani és megszólítanak egy helybelit: Hogy van az, hogy itt gőzzel vontatott „villamos”-kocsin bonyolítják le a közúti forgalmat és csakis a főúton?

Helybeli: (önérzetesen). Mert Aradnak erre „telik!”

A két idegen erre összenéz és leszójtva megállapítják: mégis Aradon vagunk...

POLA NEGRI
a legnagyobb filmprimadonnával
MARIPOSA, a bűvös táncosnő
vasárnaptól az aradi Apollóban.

SPORT

O Meghívó! Az „Aradi Torna-Egyesület” f. hó 30-án, vasárnap délelőtt fél 9 órakor a városháza tanácstermében 48-ik rendes évi közgyűlést tartja, melyre kéri a t. tagokat minél nagyobb számban megjelenni. Elnökség.

O Aradi ping-pongozók Clujon. A vasárnapi Haggibor ping-pong versenyen négy aradi versenyző is: Ponta, Radován és Albert az ATE, valamint Laczay az AAC színeiben indulnak.

— Főiskolaverseny Budapest és Berlin között. Berlinből jelentik: A Berlin-Budapest hat számból álló főiskolai fedett pályaversenyt kis pontaránytal (32:27) Berlin nyerte meg. A verseny szenzációja az, hogy a német Peitz, aki még tavaly ifjúsági atléta volt, legyőzte a két legjobb sprintert, Asseyert és Schlossket.

O Magyar magasugróból olasz tréner. Budapestről jelentik: A Rómából érkező híradások szerint az olasz olimpiai bizottság az amszterdami olimpiászra, az olasz atléták előkészítésére Gáspár Jenőt, a kiváló magyar ugróbajnokot szerződtette.

KÖZGAZDASÁG.

Mennyi bankjegy esik egy-egy emberre?

Az osztrák jegybank érdekes kimutatása az egyes országok bankjegyforgalmáról.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A bankjegyforgalom fejkvótája a forgalomban levő bankjegymennyiségnek az ország lakosságához való viszonyát mutatja. A fejkvóta a bankjegymennyiségnek az a része, ami egy lakosra esik. Jelentősége az, hogy ebből lehet következtetést levonni, van-e megfelelő pénzmennyiség a forgalomban, vagy sem? Az egyes államok bankjegyforgalmi fejkvótáiról érdekes összehasonlítást közöl az Osztrák Nemzeti Bank kiadásában időközönként megjelenő tájékoztató füzet legújabb száma. Az összehasonlítás a múlt év végén publikált jegybank-kimutatások felhasználásával készült.

Angliában a jegyforgalom összesen 423.787 millió fontra rag, míg a zsrókötelezettségek összege 0.124 millió font. Mivel a lakosság száma 45 millió, a bankjegyforgalom fejkvótája 45.7 dollárnak felel meg. Ha figyelembe vesszük a zsrószámla állományát és az érmeforgalmat is, a fejkvóta 62.3 dollárig emelkedik.

Franciaországban a jegyforgalom 53.262 milliárd frank, a lakosság száma pedig 40 millió, vagyis a bankjegyforgalom fejkvótája 47.7 dollár. A zsrószámla, valamint az érmeforgalom beszámításával ez a szám 52.5 dollárt tesz.

Németországban a forgalomban levő bankjegymennyiség elérte a 4.599 milliárd márkát, amelyből 138.004 a jegybank jegyeire és zsrókötelezettségeire, 1.252 milliárd pedig a Rentenbank és a magánjegybankok jegyeire, valamint zsrókötelezettségeire esik. Végeredményben a forgalom fejkvótája 17.5 dollár, illetőleg a többi tételek beszámításával 22.2 dollár.

Csehszlovákiában 7.442 milliárd cseh korona a bankjegyforgalom, ami a 13.6 millió lakosság figyelembevételével 16.2 dolláros fejkvótának felel meg. Ha hozzászámítjuk a zsrószámla számláját, valamint az érme-pénzforgalmat, a fejkvóta eléri a 19.3 dollárt.

Ausztriában a bankjegyforgalom 0.873 milliárd schilling, a lakosság száma pedig 6.5 millió. A bankjegyforgalom fejkvótája tehát 18.9 dollár, a zsrószámla és érme-forgalom hozzászámításával pedig 21.5 dollár.

Románia bankjegyforgalma 20.943 milliárd lej, a lakosság száma pedig 16 millió. A bankjegyforgalom fejkvótája 6.9 dollár s ez a szám a zsrószámla, valamint érme-forgalom hozzászámításával 9.9 dollárra emelkedik. Az érme-pénzforgalomra vonatkozó adatok nem állván rendelkezésére, a kimutatás ezt nem vette figyelembe.

Jugoszlávia bankjegyforgalma 5.895 milliárd dinár, ami 12 millió lakosság figyelembevételével 8.6 dolláros fejkvótát jelent. A többi tételek beszámításával a fejkvóta 9.7 dollárig emelkedik.

Magyarország fejkvótája 0.446 milliárd pengőt és a 7.9 millió lakosságot szembeállítva 7.9 dollárnak felel meg. A zsrókövetelések

tételének figyelembevételével ez a szám 12.2 dollárra emelkedik. Érme-forgalom a múlt év végén még nem volt.

Összefoglalva az adatokat, megállapítható, hogy legnagyobb a bankjegyforgalom fejkvótája Angliában, ahol az összes tételek hozzászámításával eléri a 62.3 dollárt. Ezután következnek Svájc 54.5, Franciaország 52.5, Svédország 28.7, Németország 22.2, Ausztria 21.5, Csehszlovákia 19.3, Magyarország 12.2, Románia 9.9 s végül Jugoszlávia 9.7 dollárral.

Zürichben 2.75 a lej.

Helyi valutáarak. (Január hó 21.)
Kifizetések: Berlin 45.85, Amsterdam 77.20, Newyork 192.25, London 936, Páris 7.70, Milánó 8.43, Prága 5.71.50, Budapest 33.72, Zágráb 3.40, Bécs 27.15, Zürich 37.15. — Árú: Mánka 45.80, dollár 192, francia frank 7.70, lira 8.40, cseh korona 5.70, pengő 33.70, dinár 3.40 osztrák schilling 27.15, svájci frank 37. — Pénz: Mánka 44, dollár 190, francia frank 7, lira 8, cseh korona 5.40, pengő 33, dinár 3, osztrák schilling 26.15, svájci frank 36. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január hó 21.)
Berlin 123.10, Amsterdam 207.55, Newyork 519.18 háromnegyed, London 25.20, Páris 20.58 háromnegyed, Milánó 22.55, Prága 15.37.50, Budapest 90.77.50, Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.75, Varsó 57.50, Bécs 73.20.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január hó 21.)
Berlin 123.10, Amsterdam 207.55, Newyork 519 egynegyed, London 25.20, Páris 20.57.50, Milánó 22.45, Prága 15.37.50 Budapest 90.77.50 Belgrád 9.12.50, Bucuresti 2.75, Varsó 57.50, Bécs 73.20.

Bucuresti-i tőzsdejelentések hófűvés miatti vonalzavar következtében nem érkeztek.

= Árlejtést irtak ki a báró Nopcsa-féle erdőségek kitermelésére. A báró Nopcsa-féle erdőségek kitermelésére az ipari és kereskedelmi minisztérium értékesítő vezérigazgatósága (directiunea generală a valorificării) árlejtést irt ki. Az erdőség 160 ezer köbméter tűzifát tartalmaz.

= A nemzetközi fapiac. A világ legfontosabb tűzifapiacairól szóló tudósítások a helyzet javulásáról számolnak be. Németországban a gömbiárak, mintegy 60 százalékkal emelkedtek és a német piac fűrészelt árut alig vásárol külföldön, hanem a nyersanyagot hozza be feldolgozásra. Franciaországban nagy az áruhiány, de egyelőre nem mernek vásárolni, csupán házépítéshez szükséges fát vesznek Jugoszláviában. Angliában a finn és svéd fa dominál, de a legfinomabb fűrészarút Jugoszláviából szerzik be. Jó piac van mindegyik ország részére Hollandiában. A termelő államok közül Jugoszláviában a keményfa-üzlet élénk, Csehszlovákia pedig Németország felé fejt ki exporttevékenységet. Lengyelországban a konjunktúrában magas árak kezdenek lemorzsolódni.

= Céghivatali hírek. Az aradi törvényszék céghivatala közli, hogy a Norddeutscher Lloyd nemzetközi hajózási vállalat Aradon, a Bulv. Regele Ferdinand 65. szám alatt létesített fiókjának cégbejegyzését kérte. — Az „Aradana” kereskedelmi részvénytársaság legutóbb tartott közgyűlésén Florescu Silviát cégjegyzői jogosultsággal ruházta fel.

= Hetipiaci árak. A mai hetipiacon az árak a következőképpen alakultak ki: Kelkáposzta 2—3 lej, fejes káposzta 8—15 lej, tojás 2.50 lej darabja, burgonya 4—6 lej, hagyma 10 lej, bab 10 lej, tehénturó 18 lej, juhturó 56 lej, vaj 100—140 lej, alma 15—25 lej, dió 36 lej kilogrammonként, zöldség 4—5 lej csomója, tej 9 lej, tejföl 35—45 lej literje. A baromfiárak: sovány liba 180—200 lej, sovány kacska 120—150 lej, tyúk 100—130 lej, csinke 50—100 lej párja, kövér liba 250—300 lej, kövér kacska 140—160 lej darabja. A gabonapiacon a buza 800—820 lej métermázsánként, a többi gabonaneműk és az állatvásár árai változatlanok.

Rádió-műsor.

Szombat, január 22. Wien—Graz: 19.45. Operett-előadás, utána jazz-band — Pozsony: 18. Hangverseny. — 19. Kávéházi zene. — Zágráb: 20.30. Vidám esti zene. — Breslau: Lehar-est. — Prága: 20. Operett-előadás. — 21.30. Szórakoztató zene. — London: 22.30. Revüelőadás. — 20.30. Pénzzene. — Leipzig: 21.15. Dalcst. — Stuttgart: 20. Kamarazeneest. — 22.30. Táncczene. — Frankfurt a. M.: 21.15. Kávéházi zene. — Róma: 17.15. Hangverseny. — Berlin 22.30. Táncczene. München: 19.35. Operettelőadás. — 22.30. Táncczene. Budapest: 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 17.02. Az Opera kamarazenekarának hangversenye. — 18.20. Sportelőadás. — 19. Fábán E. előadása: Világiáró magyarok. — 19.30. Női énekkvartett. — 20.30. Sárdi Albert szerző estje, utána cigányzene. 23.30 Jazz-band.

M o z i.

xx Móricz Zsigmond nagy regénye nyomán készült filmszáger, „Fehér galambok fekete városban” címen ma szombattól kerül utoljára vetítésre az aradi Uránia mozgószínházban. Vezetőszerepeket Lóth Ilá és Mészáros Béla, az aradi színház művésze alakítja. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx A legolcsóbb szórakozás Aradon vasárnap délelőtt elmenni az aradi Apolló vagy az Uránia mozgószínházak filmmatinójára. Az Apolló mozgószínház Putty Lya nagy filmjét, a „Malvát” vetíti, míg az Urániában Luciano Albertinivel a főszerepben a „Páris királya” kalandfilm kerül bemutatásra. A matiné 10 órakor kezdődnek 5. 10 és 15 lejes helyárral mellett.

xx Maroco az Izomember nagyhíatusú filmjét, „Egy árvaleány történetét” ma, szombaton vetíti utoljára az aradi Apolló. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

xx Pola Negri legújabb filmje szenzációként hatott a filmpiacon. „Marypoza, a bűvös táncosnő” címen került a kép forgalomba. Vasárnap kerül bemutatásra a slágerkép az aradi Apollóban.

xx Jón a Forgatag! — xx A sors orgája címen az aradi Uránia szenzációs, mélyéges emberi tragédiát mutat be vasárnap. A film minden jelenete megrázó és valószínnel megrémegteti az embert.

Az aradi Urániában

ma utoljára

Fehér galambok fekete városban.

Főszerepben:

LOTH ILA.

Az előadások 1/2, 5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTÉR.

E rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.
FELHÍVÁS

Özv. Braun Lipótné Str. Capitan Ignat 15. sz. alatti üzletét átveszem. Felkéretnek fent nevezett üzlet hitelezői, hogy követelésüket nálam 3 nap alatt annál is inkább bejelenteni sziveskedjenek, mert a később jelentkezők figyelembe nem vétetnek.

Szelelke Károlyné

455

Arad, Str. Capitan Ignat 15.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett jó férjem

Miklós Frigyes

temetésén résztvettek, koporsójára virágot helyeztek, részvétük kifejezésével mely bánatunkat enyhíteni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet. Külön köszönetem fejezem ki Varga Imre utóda temetést rendező vállalatnak a példásan vezetett munkájukért.

özv. Miklós Frigyesné és családja.

AZ ARADI
Apollóban és Urániában
vasárnap délelőtt
11 órakor

NAGY MATINE

Apollóban
MALVA. Putty Lyával.
Urániában

Páris királya. LUCIANO Albertinivel.

Selyem harisnyában „I. C. A.”

a vezető márka, úgy szépség, mint tartósság tekintetében.

„I. C. A.” selyem harisnya I. minőség, cérna talppal, garantált hibátlan gyári árban

Lej 117

„I. C. A.” selyem harisnya II. minőség cérna talppal, erős, jó és tartós gyári árban

Lej 90

„I. C. A.” selyem harisnya gyári lerakata és kizárólagos elárúsítása Aradon:

Bogyó A. harisnyüzletében Str. Eminescu (Deák F-u.) 13.

!! Fa-bál február 12-én Aradon !!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetés ára hétköznap 4 lej, — bűni, vasárnap 5 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 10 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. — Hirdetéseket 2. n. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szögig Hétköznap 40 lej, vasárnap 50 lej. A kiadóknál fennmarad magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetést szöveget, amelyik tartalmánál fogva érdektelenségben nem közzétehető, az minden egyes esetben megváltoztassa, illetve helyesbítse. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 151. * * * * *

Házasság.

FERJHEZMENNE középkorú, szépnek mondott elvált uriaszony, üzlettel, lakással, szép berendezéssel és egyéb hozománnyal rendelkezik. — Leveleket „Mély érzés” jellegre az Aradi Közlöny kiadójába, a lapban jelezve kér. 471

Alkalmazás.

MANKÜRÖS kisasszony felvétetik Pro-szenszki hölgyudrász irodájába Arad, P. Luther 3. szám. 319

MINDENES leány felvétetik. Arad, Sallacz-ucca 11a. 453

Lakás.

KÜLÖNBEJÁRATU bútorozott szoba kiadó. Arad, Str. Ghiba Birta 41., ajtó 2. 456

Vétel és eladás.

SAJÁT természetű tisztánkezelt óbor pálcákhozva kapható Földes gyógyszerárban. 6876

OLCSÓN KAPHATÓK hintaszékek, női bundák, férfi és fiú öltönyök, szőnyegek, háló, ebédlő, niszobá, leány szoba, szalon, konyhaberendezések, bőr és szalon fotelok, tükrök, antik órák, ebédlő és szalon asztalok, íróasztal, klubgarnitúra, asztalneműk, díszágytakarók, plüsch és asztal ágycserzők, ebédlő székek, íróasztalgarnitúrák, dísztárgyak, ágyak, réz márványosdó, antik komód, Biedermeier szalon, antik lámpák, hódipők, gyermek kalocsnik, gyermekágy és koscsik, női ruhák stb. Salgónc, Arad, Str. Consistoriuului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

FARKASKUTYA him 2 éves és fajtisza 3 hónapos **FARKASKUTYAKÖLYKÖK** eladók Kalmár Ignác aradalmi intézőnél Bocsig (Aradmegye). 436

IRÓGÉP teljesen jókarban levőt, hibátlan megvételre keresünk. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 200

PERZSÁSZÓNYEGSZÖVŐ felosztásból felszerelések, bécsi perzsafonál eladó. Arad, Str. Úhírel (Fábián) I. 10402

MOZIGÉP Pathe Freres teljes felszereléssel halálcsut miatt olcsón eladó. Cim Wagner Glogovatz. 463

BIZOMÁNYBA KERESK dísztárgyakat, bőröndöket, mü- és antik tárgyakat, komplett szobaberendezéseket, szőnyeget, közszükségleti cikkeket, férfi ruháneműt, egyes bútordarabokat stb. — Salgónc, Arad, Str. Consistoriuului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

NEGY drb. tiszta mangolica tenyész kan eladó. Closca Tomuczánál Mikalaka. 441

MACULATURA PAPIR 5 klgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

Divatszövetek, bársonyok, velour chifonok és báli selyem újdonságok óriási választékban s olcsó áron kapható

RIPPNER és BENKŐ

Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) divatruházásban.

Vásznak és szifonok legolcsóbb bevásárlási helye.

Oktatás.

PERFEKT román tanárnőt keresek aki regátbeli kiejtéssel tanít, minden délután 2—3 óra hosszat. Ajánlatokat teljes címmel az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 462

Ellátás.

Kérjen

Buziási Phönix
természetes ásványvizet.
Elsőrendű asztali és borvíz.

Üzletek.

ELADÓ egy dusan felszerelt előnyomda Arad, Str. General Berthelot 6. I. em. 403

100 EZER lejt kihelyezék Kézizálog ellenében. Kisebb tételben is. Érdeklődést „Ugyvéd” jellegre kérek az Aradi Közlöny kiadóhivatalába. 457

Különféle.

A SCHÖNDORFI templomtornyó bránának javítása-iránt érdeklődő szakemberek közelebbi felvilágosítást nyerhetnek a schöndorfi r. k. iskolaszéktől. 459

Gyermekkocsi (nikkelezett), íróasztal, könyvelőállvány, virágváza, virágok és Remington ujtípusú írógép **eladók.**

Arad, Str. Consistoriuului (Batthyány-ucca) 32., udvarban balra, második ajtó. 460

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított áron BOGYÓ-nál Arad I Selyem harisnya hibátlan Lej 110.— „Nixe” cérna fanyol legfinomabb minőség Lej 135.— „Hega” prima selyem 110r Lej 85.— „Hega” legfinomabb selyem 110r tartós Lej 95.— Strapa harisnyák 28 lej 6l. 65 lejig! Férfi cérna harisnya magas száru Lej 145.— Férfi zoknik gyermek panton harisnyák 20.— lejig! Bőr- és kötött-szövet keztük! Selyem saálak 125.— lejig! Csipkék, divatszalogok legolcsóbb árak mellett!

Rudkowski Ferencz

réz-, fémáru- és gépgyár. :: Kazánkovácsműhely és öntöde.

Vállalja: Cukorka-, vegyi- és festőgyári berendezések készítését. —: Mindennemű gazdasági- és malomgépek javítását. —: Malomhengerek oszlozolását és rovátkolását. Autogen hegesztések és auto javítások gyorsan és jutányos áron eszközölteinek!

Arad, Strada Vicentiu Babes 22. (volt Kiss Ernő-ucca.) — Rendőrségi laktanya mellett.

Tánc tricocombine újdonságok női és gyermek tricoadrag (Doppel-Moppel) Francia selyem harisnyák „Diva” gyártmány, selyem saálak, pouliowarek, mellények és kötött kabátok igen mérsékelt árakon:—

Szántónál

Arad, Str. Eminescu 6. (v. Deák Ferenc-ucca) Vadászkerületében

Kölesönt

folyósítunk azonnal helybell tehermentes ingatlanokra.

„Uranul” iroda, főpostavalszomben

HÁROMSZOBAS

fürdőszobás, igen szép magánház nagy gyümölcsös kerttel, istállóval, a volt Mikos Kelemen-ucca közelében hosszú bérszerződéssel, egy évi bér előre fizetése ellenében bérbeadó. Kizárólagos megbízott: Győrffy „Mures” irodája Arad, Str. Unirei. 15281

Felsőipariskolát végzett VEGYÉSZ

hosszabb gyakorlattal, 3 fiatal, nőtlen, 3

állást keres.

Szíves megkereséseket „Szorgalmas 7489” jellegre 451 Sikray hirdetőirodába

Budapest, VI., Vimes császárt 33. kór.

Legjobb német gyártmányu varrógépek és kerékpárok kedvező részletfizetésre kaphatók **Hammer Zsigmond Arad, Bulev. Regele Ferdinand No. 27. (Boros Béni-tér.)**

Maklatura,

tiszta lappeldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Olcsó árak Muzsay-nál Arad

színházzal szemben.

Gyapju öltöny téli Lej 1750

Double raglan v. ulster téli Lej 2350

Téli kabát szörmsál gallérral Lej 2850

Bőr kabát

szörme bélés és gallér Lej 4000

Mérték szerinti szabóság.

Nagy posztó raktár.

„FIAT” camionet

35 lóerős Tip. 63 A., 15 Ter. fuvott új gumival, generál javítás után, üzembékes állapotban, leépítés miatt **E L A D Ó.**

Érdeklődhetni: 884

Bisztricsányi, Orăștie.

Hollandische Firnisfabrik

Gebrüder Alberdinck

kizárólagos vezérképviselete

EUGEN WEISS, SATU-MARE.

Telefon: 40. —: Telegr. „CONSUM”.

Állandó raktár rubin és orange valódi **ALBERDINCK** firnisből.

Szöllőltvány eladó.

Tizenhét finom bor- és osemegé fajban duggyökere I. oszt. példányok ezre 4500 lej. Duggyökere direkt-termő vessző egy éves 1500 lej. Két éves nagyon erős 2500 lej ezzenként.

Riparia portalis

alanyvessző I. oszt. sima 400 lej, egy éves gyökere 1000 lej, két éves duggyökere 1200 lej ezzenként.

J. SZÜCS szőlőtelepén Diosig la Blhor. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Vizonteladók magas jutalék mellett keresztetnek. 7086

Miért kell hirdetni?

Mert reklám nélkül nincs forgalom,

Ha nincs forgalom, nincs haszon.

Tehát a hirdetés jó tőkebefektetés, mert jövedelmet jelent.